

Tungkol Saan ang Modyul na Ito?

Maliban sa Pilipinas, mayroon ka bang alam na ibang bansa? May kilala ka bang nagpunta sa ibang bansa? Marami sa atin ang may magulang, kapatid, kamag-anak, kapitbahay, o kaibigan na pumunta na sa ibang bansa.

Anuman ang dahilan ng kanilang pagpunta doon, ang ideya ng isang bansang iba sa ating bansa ay talaga namang nakakapukaw. Naaalala mo ba na kapag pumunta ka sa isang pook na hindi mo pa kailanman napupuntahan, tumitingin-tingin ka sa iyong paligid? May mga nakikilala kang mga tao at kung minsan nagiging kaibigan.

Ang paglalakbay sa iba't ibang bansa ay maaaring magastos. Para sa karamihan sa atin, na nasa isang pook lamang, isang paraan ng paglalakbay nang hindi magastos ay sa pamamagitan ng pagbasa ng mga aklat, magasin, at iba pang babasahin. Ang isa pang paraan ay ang panonood ng mga sine o telebisyon o pagtingnan sa mapa. Mapa?

Oo, tama, mapa. Ang mapa ay representasyon ng rabaw (o surface) at ang mga bahagi nito. Napakahalaga ng papel nito para sa atin. Hindi lamang nito ibinibigay ang eksaktong kinaroroonan ng mga karagatan, ilog, at daan. Ang mga mapa ay ginagamit sa pagmomonitor ng mga pagbabago ng lagay ng panahon sa buong mundo. Sa mga panahon ngayon, ginagamit ang mapa sa pangangasiwa sa pang-araw-araw na trapiko dahil ang mga mapa ng daan ang magpapakita ng mga paraan ng pagpunta sa isang pook tungo sa iba pang pook. Maraming mga gamit ang mapa.

Mula dito, pagtutuunan natin ng pansin ang paggamit ng mapa upang tukuyin ang kinaroroonan ng mga kontinente at bansa. Ang modyul na ito ang magiging kasama mo sa ating paglalakbay sa buong mundo gamit ang mapa. Ito ang magsisilbing iyong gabay habang natutuhan mo ang iba't iba at interesanteng mga bansa at mga tao na nariyan lamang at naghihintay na matuklasan mo.

Upang matugunan ang mga obhetibong mga ito, hinati sa dalawang bahagi ang modyul na ito:

Aralin 1 – *Maglakbay Kasama ang Mapa*

Aralin 2 – *Ang mga Kontinente at Bansa sa Mapa*

Anu-ano ang mga Matututuhan Mo sa Modyul na Ito?

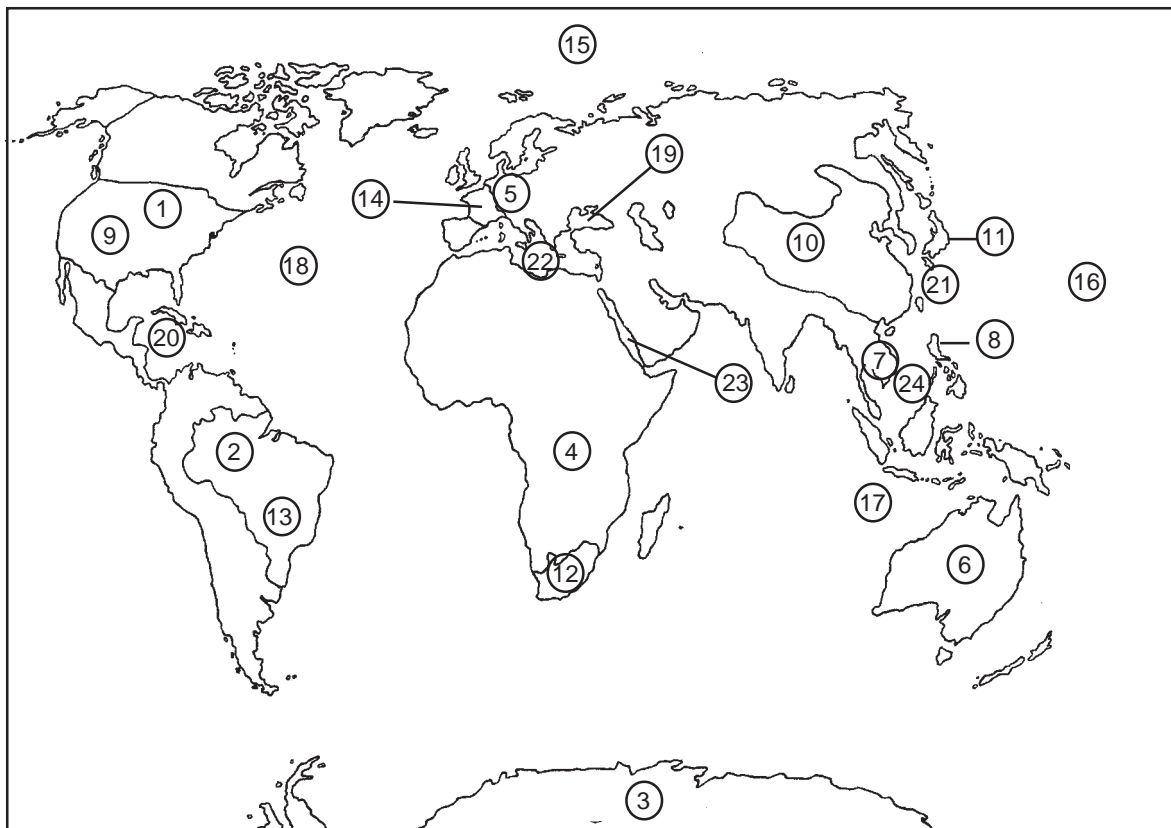
Pagkatapos mong pag-aralan ang modyul na ito, may kakayahan ka nang:

- ♦ tukuyin kung saan matatagpuan ang mga kontinente, bansa, karagatan, at iba pang pisikal na katangian ng mundo sa isang mapa;
- ♦ tukuyin ang mga pangunahing mga bansa at lungsod sa bawat kontinente; at
- ♦ ilarawan ang mga pisikal na katangian na matatagpuan sa mapa ng mundo.

Anu-ano na ang mga Alam Mo?

Bago mo simulan ang pag-aaral sa modyul na ito, sagutan mo ang sumusunod na pagsusulit upang malaman kung anu-ano na ang alam mo tungkol sa paksa. Tukuyin ang mga kontinente, bansa, karagatan, at dagat sa mapa sa susunod na pahina. Isulat ang iyong mga sagot sa talahanayan sa ibaba.

Pangalan ng Kontinente	Pangalan ng mga Bansa	Pangalan ng mga Karagatan	Pangalan ng mga Lawas ng Tubig
1.	8.	15.	19.
2.	9.	16.	20.
3.	10.	17.	21.
4.	11.	18.	22.
5.	12.		23.
6.	13.		24.
7.	14.		

O, kumusta? Marami ka bang nasagutan nang tama? Ihambing ang iyong sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 52.

Kung tama lahat ng sagot mo, magaling! Ipinapakita nito na marami ka nang alam tungkol sa mga paksa ng modyul na ito. Maaari mo pa ring pag-aralan ang modyul upang pagbalik-aralan ang mga nalalaman mo na. Malay mo, may matutuhan kang bago.

Kung mababa ang iskor mo, huwag mag-aalala. Nangangahulugang para sa iyo ang modyul na ito. Matutulungan ka nitong maintindihan ang mga mahahalagang konsepto na maggamit mo sa pang-araw-araw na pamumuhay. Kung pag-aaralan mo nang maigi ang modyul na ito, matutuhan mo ang mga sagot sa lahat ng tanong sa pagsusulit at higit pa doon. Handa ka na ba?

Maaari ka nang pumunta sa susunod na pahina upang simulan ang Aralin1.

Maglakbay Kasama ang Mapa

Pupunta ka sa bahay ng isang kaibigan sa unang pagkakataon at napagtanto mo na nawawala ka. Ano ang gagawin mo? Humingi ng direksiyon? Ano pa? May nakita kang papalapit sa iyo, karaniwang isang taong hindi mo kilala o estanghero, at magtatanong ka ng direksiyon. Ibibigay sa iyo ng estanghero ang lahat ng klase ng direksiyon gaya ng diretso lamang, lumiko sa kaliwa, o kanan, tumigil sa pangalawa o pangatlong kanto. Sasabihan ka pa ng estranghero na hanapin ang malaking puno, poste ng kuryente, tindahang sari-sari, o isang bakanteng lote upang matiyak na papunta ka sa tamang direksiyon.

Dala-dala ang mga mahahalagang impormasyong ito, magsisimula ka sa paghahanap ng bahay ng iyong kaibigan. Mas madalas kaysa hindi, nakalilimutan natin ang mga instruksiyon. Hanggang matatagpuan mo na naman ang iyong sarili na nawawala na naman. Iisipin mo na kung mayroon ka lang panahon na magpagawa ng mapa sa estanghero na nagpapakita ng mga direksiyon, hindi ka sana malalagay sa sitwasyong ito.

Ang isang mapa ang makapagbibigay sana sa iyo ng mga impormasyon na kailangan mo upang matukoy mo kung saan matatagpuan ang isang partikular na pook. Ang isang mapa ang tutulong sa iyo na makita ang larawan ng pook kahit hindi ka pa nakapupunta roon. Ang mapa, sa mga paraang higit sa isa, ang nagsisilbing iyong mata sa mundong nasa labas.

Pagkatapos mong pag-aralan ang araling ito, may kakayahan ka nang:

- ◆ hanapin ang mga lokasyon sa mapa;
- ◆ ibigay ang mga kahulugan ng latitude, longitude, ekwador, at prime meridian; at
- ◆ matagpuan ang mga kontinente, karagatan, dagat, at iba pang pisikal na katangian ng mundo sa pamamagitan ng paggamit ng latitude, longitude, ang ekwador, at ang prime meridian.

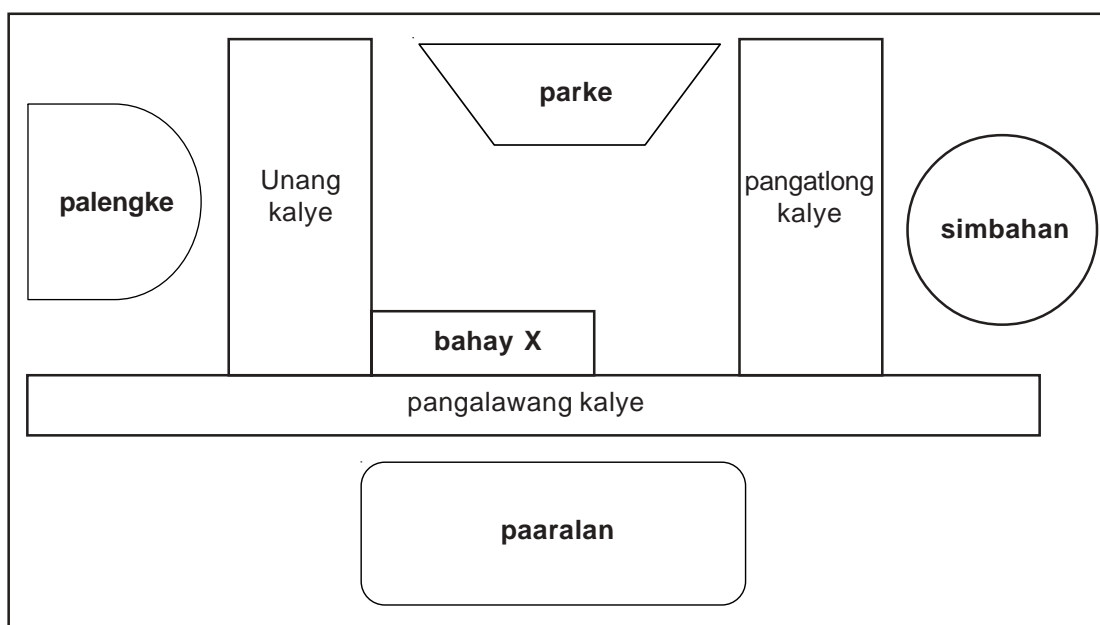

Pag-aralan at Suriin Natin Ito

Paano sa tingin mo naihahatid ng kartero o tagahatid ng sulat ang daan-daang sulat sa isang araw sa daan-daang kabahayan? Ang sagot ay, ginagamit nito ang address. Ang address ay karaniwang nagpapakita ng bilang ng bahay o lote, pangalan ng kalye, baranggay, distrito, lungsod o bayan, at lalawigan. Nakatutulong ang mga ito upang matagpuan ang bawat bahay. Kung wala ang mga ito, walang paraan ng paghahatid ng mga liham.

Ang address ay isang matalik na kaibigan ng kartero. Ang bawat punto sa mundo ay may “global address” na nagpapakita ng eksaktong kinaroroonan ng isang pook.

Upang ilarawan ito, tingnan natin ang mapa sa ibaba.

Pigura 1

Ito ay isang mapa ng bahay X. Gamit ang bahay X bilang *reference point*, makikita natin na:

1. Nasa kanto ng Una at Pangalawang Kalye ang Bahay X.
2. Ang paaralan ay nasa harapan ng Bahay X.
3. Sa kanan ng Bahay X, sa may Ikatlong Kalye, ay ang simbahan.
4. Sa kaliwa ng Bahay X, sa may Unang Kalye, ay ang palengke.
5. Sa likuran ng Bahay X, sa pagitan ng Una at Pangatlong Kalye, ay ang parke.

Ang mga simpleng salitang nagbibigay ng direksiyon, gaya ng **likod**, **itaas**, **ilalim**, **kaliwa**, at **kanan** ang makatutulong sa atin upang malaman kung nasaan ang isang pook. Ang mga palatandaan o landmarks gaya ng mga puno, poste ng ilaw, tindahan, parke, mga gusali, at monumento ay mahahalaga ring detalye sa pagtukoy ng isang lokasyon. Maliban sa mga simpleng salitang nagbibigay ng direksiyon, ang mga pangunahing direksiyon, gaya ng hilaga, timog, silangan, at kanluran ang tumutulong sa atin sa paghahanap ng isang pook. Gayundin, maaari ka ring gumamit ng mga sekondaryong direksiyon, gaya ng hilagang silangan, hilagang kanluran, timog silangan, o timog kanluran. Gamit ng parehong mapa, ano ang makikita sa hilaga at timog ng Bahay X? Ano ang matatagpuan sa kanluran ng Bahay X at anong kalye ang nasa silangan ng Bahay X?

Gamit ang Bahay X bilang reference point, masasabi natin na ang parke ang nasa hilaga ng Bahay X at ang paaralan at ang Pangalawang Kalye ang matatagpuan sa silangan ng Bahay X. Para sa susunod na tanong, masasabi natin na ang palengke at ang Unang Kalye ang nasa kanluran ng Bahay X, samantalang ang Pangatlong Kalye ang matatagpuan sa silangan ng Bahay X.

Hindi ba napakadali lang? Ngayong mayroon ka nang ideya kung paano ginagamit ang mga salitang nagbibigay ng direksiyon, alamin natin kung gaano ka kagaling magbigay ng direksiyon.

Magbalik-aral Tayo

Gumuhit ng mapa na nagpapakita ng kinaroroonan ng inyong bahay. Huwag kalilimutang tukuyin ang mga kalye at palatandaan sa iyong mapa. Mas madaling matagpuan ang bahay niyo dahil sa mga ito. Maaari kang gumamit ng mga simpleng salitang nagbibigay ng direksiyon. Maaari mong hilingin sa isang kaibigan o kamag-anak na tulungan kang tukuyin at ilarawan ang lokasyon. Iguhit ang iyong mapa sa susunod na pahina. Huwag kalilimutang lagyan ito ng pamagat.

Ilarawan ang mga lokasyon dito:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 52.

Pagkatapos basahin ng mga tanong sa ibaba, tumigil sandali at pag-isipan ang mga sagot mo.

Madali bang magbigay ng direksiyon upang matagpuan ang inyong bahay? Naging madali ba dahil tinukoy mo ang mga kalye at palatandaan o landmarks? Kung may gagamit ng mapang kagagawa mo pa lamang, mahahanap kaya niya ang bahay niyo?

Anu-ano ang mga salitang nagbibigay ng direksiyon ang ginamit mo? Nakatulong ba ang paggamit mo ng mga pangunahing direksiyon, gaya ng hilaga, timog, silangan, o kanluran upang higit na madaling matagpuan ang mga lokasyon? Mayroon pa bang ibang paraan ng upang malaman ang kinaroroonan ng isang partikular na pook?

Pag-aralan at Suriin Natin Ito

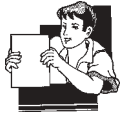
Sa isang pagkakataon sa ating mga buhay, nangarap marahil tayo na magkaroon ng mga pakpak gaya ng mga ibon. Kapag may mga pakpak, maaari tayong pumaimbolog sa alapaap at makita ang mga bago at magagandang pook na hindi pa natin nakikita noon. Napupukaw tayong makatuklas ng anumang bago. Namamangha tayo sa mga bagong pook na ipinapakita sa telebisyon at mga magasin. Sa labas ng ating maliit na bayan, baranggay, komunidad, lungsod, at maging ng ating bansa ay may malaking mundo. Silipin natin ang mundong nasa labas ng ating mundo ngayon.

Mapa ng Mundo

Maraming mga bansa na may iba't ibang laki at hugis ang matatagpuan sa bawat kontinente. Sa dami ng mga kontinente, bansa, at lawas ng mga tubig sa buong mundo, paano naging posible na tukuyin ang kinaroroonan ng lahat ng mga ito? Nagiging mahalaga ang mapa sa paghahanap ng mga lokasyon. Ipakikita ng isang mapa ang eksaktong kinaroroonan ng isang bansa, gaya ng Pilipinas.

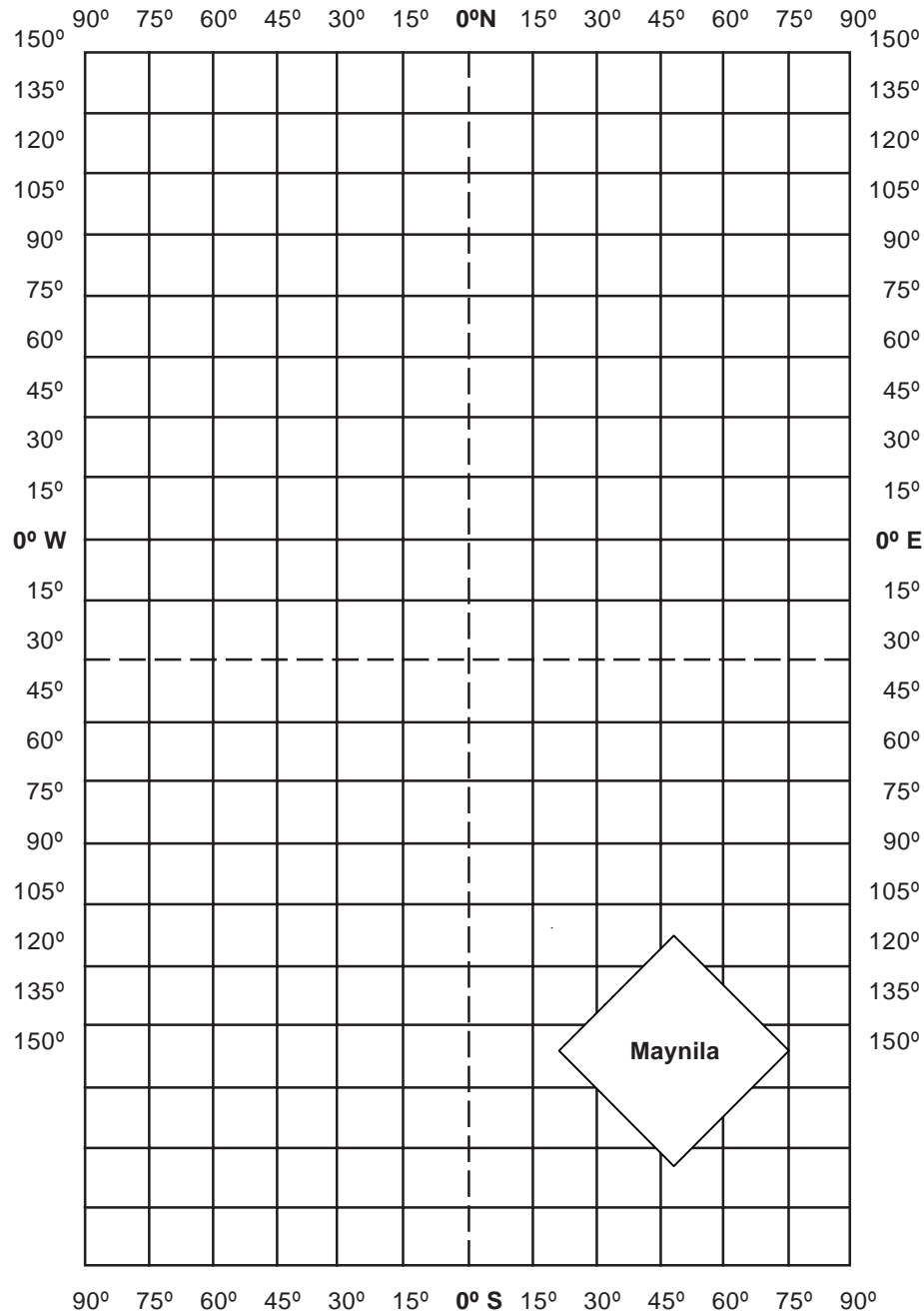
Natatandaan mo ba ang kartero? Maliban sa mga kalye at palatandaan, maaaring gamitin ng kartero ang bilang ng bahay o lote upang matagpuan ang isang partikular na bahay. Ang bilang ng bahay o lote ay kinakatawan sa ibang paraan kapag nagbabasa ng mapa. Ang **latitude**, **longitude**, ang **ekwador**, at ang **prime meridian** ay maaaring ibang iba sa iba't ibang paraan sa bilang ng bahay o lote, ngunit pareho lamang ang kanilang layunin. Nakatutulong ang mga ito sa paghahanap ng isang pook sa mapa. Ito ang malalaman mo sa mga susunod na pahina.

Alamin Natin

Ipagpalagay natin na ang tinitingnan mo ay ang mapa ng Maynila, Pilipinas.

(Gumuhit ng putul-putol na linya na nag-uugnay sa A1 sa A2, B1 sa B2...1a sa 1b, 2a sa 2b at iba pa)

- ◆ Ang “imaginary” na patayong linya ang naghahati sa Mundo sa Hilaga at Timog na Hemisphere.
- ◆ Ang “imaginary” na pahalang na linya ang naghahati sa Mundo sa Silangan at Kanlurang Hemisphere.
- ◆ Ang latitude ang distansiyang angular, sa degrees, minuto, at sigundo ng isang punto hilaga o timog mula sa ekwador. Ito ang sumusukat sa distansiya mula hilaga hanggang silangan ng ekwador. Kung minsan, tinatawag itong parallels.
- ◆ Ang longitude ang distansiyang angular, sa degrees, minuto, at sigundo ng isang punto silangan o kanluran mula sa prime meridian. Ito ang sumusukat sa distansiya o lokasyon mula sa silangan hanggang kanluran ng prime meridian.
 - Gamit ang pigura sa nakaraang pahina, ang Pilipinas ay matatagpuan sa Silangan at Timog na Hemisphere.
 - Ang latitude ay 75° T ng ekwador at ang longitude nito ay 30° S ng prime meridian (Maynila, ang kabisera ng Pilipinas ang reference point).

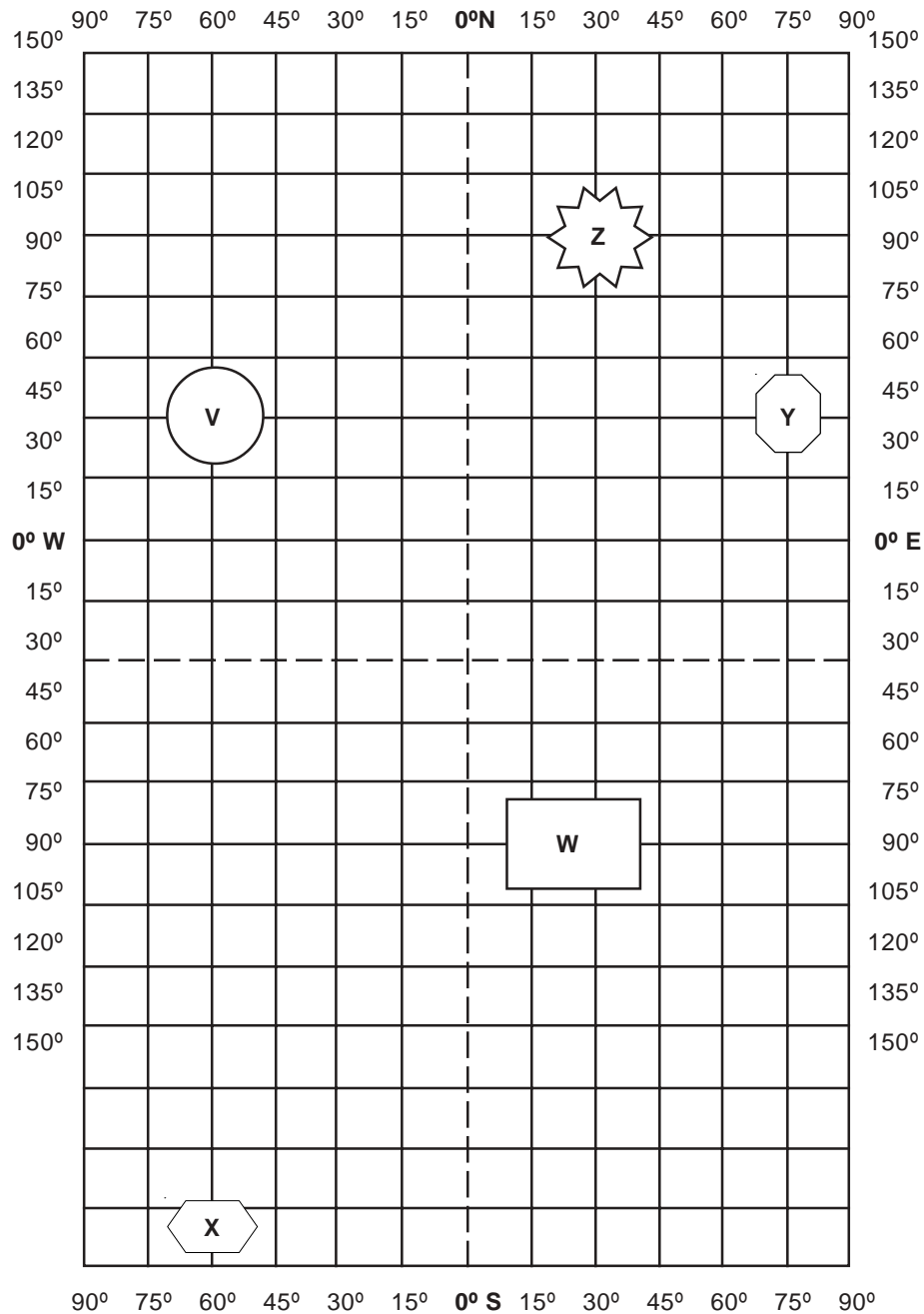
Ang mga linyang imaginary ang nagpapadali para sa atin na mahanap ang mga kontinente, bansa, karagaratan, dagat, at maging ng mga bundok. Upang malaman kung totoo nga ito, magsanay tayo. Handa ka na ba para sa susunod na gawain?

Subukan Natin Ito

Gamit ang pigura sa susunod na pahina, alamin ang kinaroroonan ng mga bansang V, W, X, Y, at Z sa pamamagitan ng pagtukoy ng kanilang mga latitude, longitude, at ang hemisphere. Gamitin ang mga titik bilang reference points upang malaman ang eksaktong kinaroroonan.

Bansa	Latitude	Longitude	Hemisphere(s)
1. V (halimbawa)	90° H	60° K	Hilaga at Kanluran
2. W			
3. X			
4. Y			
5. Z			

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 53.

Kumusta? Nakatulong ba sa iyo ang mga linyang imaginary sa paghahanap ng kinaroroonan ng mga bansa? Kapag mahusay ka na sa paggamit ng latitude, longitude, ang ekwador, prime meridian, hindi ka na mahihirapan sa paghahanap ng isang bansa o anumang pook sa mundo.

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan

A. Piliin ang tamang sagot sa pamamagitan ng pagsulat ng titik sa puwang inilaan sa unahan ng bawat bilang.

_____ 1. Ang _____ ay isang mabisang gamit upang matagpuan ang isang partikular na pook sa rabaw ng mundo.

- a. kartero c. mga direksiyon
- b. mapa d. kompas

_____ 2. Ang itaas, ibaba, kanan, kaliwa, silangan, kanluran, hilaga, at timog ay mga halimbawa ng mga salitang _____.

- a. latitude b. nagbibigay ng direksiyon
- c. longitude d. mapa

_____ 3. Ang _____ ay tinatawag minsan na parallels.

- a. mapa b. latitude
- c. longitude d. mga salitang nagbibigay ng direksiyon

_____ 4. NEWS ay tumatayo para sa silangan, kanluran, _____, at _____.

- a. longitude at latitude
- b. ang ekwador at prime meridian
- c. direksiyon sa mapa
- d. hilaga at timog

_____ 5. Ang mundo ay nahahati sa apat na _____: Hilaga, Timog, Silangan, Kanlurang hemisphere.

- a. hemispheres c. mga salitang nagbibigay ng direksiyon
- b. mga mapa d. latitude

B. Punan ang mga puwang. Isulat ang tamang salita sa puwang na inilaan bago ang bawat bilang.

_____ 1. Ang representasyon ng rabaw ng mundo.

_____ 2. } Ang dalawang hemisphere na matatagpuan sa
_____ 3. } pagitan ng ekwador.

_____	4.	}	Ang dalawang distansiyang angular ng punto sa hilaga, timog, silangan, o kanluran ng ekwador o ng prime meridian.
_____	5.		
_____	6.	}	Magbigay ng tatlong halimbawa ng mga linyang imaginary na ginagamit sa pagbasa ng mapa.
_____	7.		
_____	8.		

O, kumusta? Marami ka bang nasagot nang tama? Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pp. 53–54. Kung tama lahat ng mga sagot mo, magaling! Kung hindi, balikan ang mga bagay na hindi mo ganap na naintindihan.

Tandaan Natin

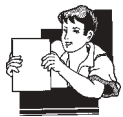
- ◆ Ang mapa ay ang representasyon ng rabaw ng mundo o ng mga bahagi nito.
- ◆ Ang bawat punto sa ating planeta ay may espisipikong lokasyon kung latitude, longitude, ang ekwador, at ang prime meridian ang pag-uusapan. Mga mabisa at nagagamit ang mga linyang naghahati sa Mundo sa Silangan at Kanlurang Hemisphere.
- ◆ Ang **latitude** ang distansiyang angular na sinusukat sa degrees, hilaga o timog mula sa ekwador.
- ◆ Ang **longitude** ang distansiyang angular na sinusukat sa degrees, silangan o kanluran mula sa prime meridian.

Mga Kontinente at Bansa ng Mundo

Sa Aralin I, natutuhan natin kung paano hahanapin ang isang partikular na pook sa pamamagitan ng paggamit ng mga salitang nagbibigay ng direksiyon. Sa araling ito, lalabas tayo sa Pilipinas at makikita natin kung ano ang nasa kabilang ibayo. Para sa espesyal na paglalakbay na ito, hindi natin kailangan ng mga eroplano, barko, o anumang uri ng transportasyon. Ang kailangan lamang natin ay isang mapa.

Pagkatapos pag-aralan ang araling ito, may kakayahan ka nang:

- ◆ matagpuan ang mga kontinente, karagatan, at pangunahing dagat sa mapa; at
- ◆ matagpuan ang mga bansa at ang kanilang mga kabiserang lungsod sa mapa.

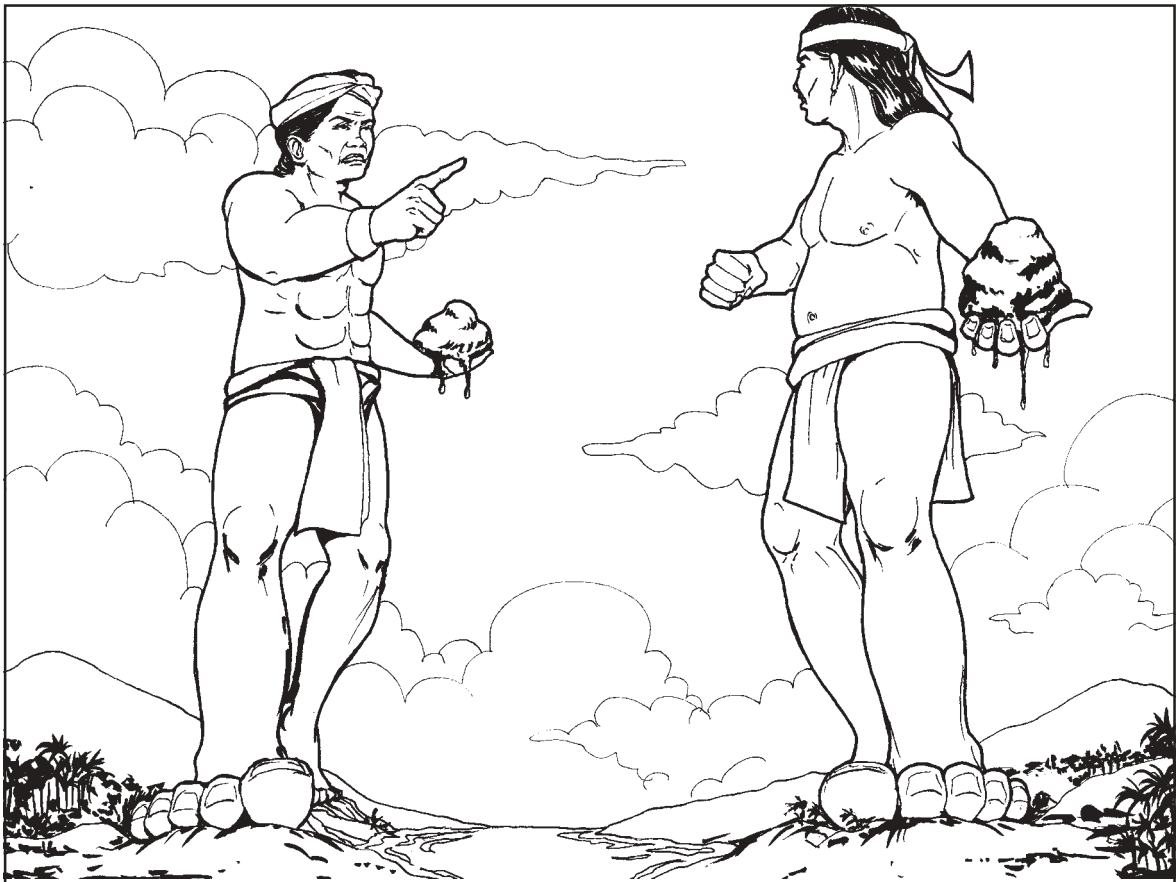

Alamin Natin

Bago natin simulan ang ating paglalakbay sa buong mundo, ibabahagi ko muna sa inyo ang isang kakaibang kuwento kung paano nabuo ang mga kontinente. Kung narinig mo na ang kuwentong ito, marahil, maaari mo itong ibahagi sa iyong nakababatang kapatid o kapitbahay. Kung hindi pa, maaaring makapagbigay sa iyo ng ideya ang kuwentong ito kung paano nagkaroon ng mga kontinente at bansang alam natin ngayon.

Noong unang panahon, mayroong dalawang higante na lumilibot sa mundo. Kanila lamang ang buong mundo. Pinaghahatian nila ang mga pagkain at tubig ng mundo. Isang araw, isa sa mga higante, tawagin natin siyang Dagul, ang naging sakim at makasarili at nagpasiya siyang angkinin niya ang buong mundo para sa kaniyang sarili lamang. Hindi nagustuhan siyempre ng isa pang higante, na nagngangalang Manong ang plano ni Dagul.

Nag-away ang dalawang higante. Pumulot si Dagul ng malaking tumpok ng putik at ibinato kay Manong. Lumaban si Manong at pumulot ng mas malaking tumpok ng putik at ibinato rin kay Dagul. Hindi nagtagal, nagbabatuhan na ng malalaking tumpok ng putik ang dalawang higante. Malakas ang pagkakabato ng mga putik at umabot pa nga ang ibang libu-libong milya ang layo.

Pagkatapos ng maraming araw at gabi, tumigil ang dalawang higante at luminga-linga sila. Wala nang lupa sa pagitan nila. Malaki at malalim na lawas ng tubig ang pumapalibot na sa kanila. Ang mga tipak ng putik na ibinato nila sa isa't isa noong mga nakaraang araw ay naging mga pulo na may iba't ibang hugis at laki.

Natagpuan na lamang ng dalawang higante na magkahiwalay sila sa isa't isa. Alam nilang dalawa na malulunod sila kapag tinawid nila ang tubig na naghihiwalay sa kanilang dalawa.

Pagkaraan ng ilang sandali, nagsimulang kumanta at sumayaw si Dagul. Napagtanto niya na nakuha niya ang kaniyang gusto – lupain na para sa kaniya lamang. Masaya rin si Manong dahil siya rin ay may sarili nang lupain.

Mula noon, namuhay nang tahimik at maligaya ang dalawang higante. Iyan ang kuwento kung paano nabuo ang mga pulo ng Pilipinas.

Ang Pilipinas at ang buong mundo ay hindi lamang nabuo sa pamamagitan nito. Isang teorya ang nagmumungkahi na ang mundo ay binubuo ng isang kontinente. Nahati-hati ang kontinenteng ito na kalaunan ay naghiwa-hiwalay at nagkakalayo sa isa't isa at bumubuo sa pitong kontinente na alam na natin ngayon. Ito ang **Continental Drift Theory** o Teorya ng Continental Drift.

Pag-aralan at Suriin Natin Ito

Upang makita mo ang iminumungkahi ng teoryang ito, gawin natin ang isang simpleng laro.

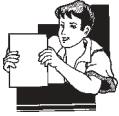
1. Kumuha ng ilang piraso ng isang jigsaw puzzle. Kung wala kang jigsaw puzzle, maaari kang gumamit ng isang makapal na papel na pinutol sa iba't ibang hugis. Hindi kinakailangang magtutugma ang mga ito o bumubuo ng isang partikular na hugis.
2. Pagtabi-tabihin ang ilang piraso ng puzzle.
3. Pagkatapos, isipin mo na ganito ang hitsura ng mga kontinente noong unang panahon.
4. Dahan-dahang ugain ang mesa.
5. Obserbahan kung paano gumalaw ang mga puzzle sa iba't ibang direksiyon.
6. Ipagpatuloy ang pag-uga sa mesa nang ilang minuto, pagkatapos, tumigil sa pag-uga.

Subukang sagutin ang sumusunod na tanong:

1. Ano ang napansin mo sa mga piraso ng puzzle bago mo inuga ang mesa. Ilarawan ang mga ito.

2. Ilarawan ang mga piraso ng jigsaw puzzle pagkaraan mong ugain ang mesa.

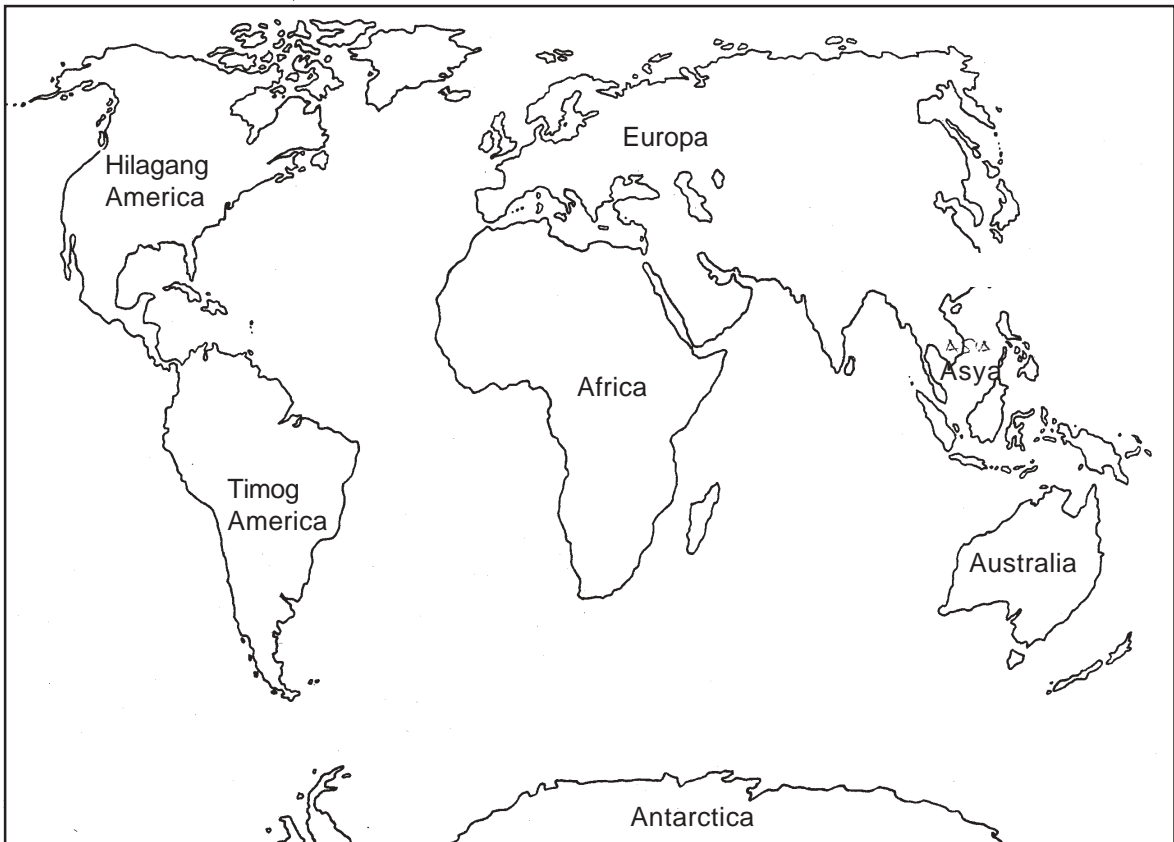
Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 54.

Alamin Natin

Ang mga Kontinente

Ang **Continental Drift Theory** ang nagmumungkahi na mayroong panahon na iisa lamang ang kontinente. Ang mga paggalaw sa ilalim ng rabaw ng mundo ang naging dahilan ng paghihiwa-hiwalan nito sa maliliit na “piraso” at gumalaw (mga ilang pulgada bawat taon) sa iba’t ibang direksiyon. Ang mga maliliit na kontinente ang bumubuo sa mga kontinenteng alam na natin ngayon.

Mapa ng Mundo

Ang mundo ay binubuo ng pitong kontinente. Ano ang kontinente? Ang kontinente ay isang malaking mass ng lupa. Kapag tinitingnan ang mapa ng mundo, mapagtatanto na masyadong malawak nga ang area na kailangan nating puntahan. Kaya, magmadali na tayo at simulan na natin ang ating paglalakbay sa mundo.

Asya: Ang Pinakamalaking Kontinente

Ang una sa ating itineraryo ay ang ating sariling kontinente, ang Asya.

Asya

Ang ating bansa, ang Pilipinas ay matatagpuan sa Asya. Gusto mo bang malaman ang iba pang bagay tungkol sa ating kontinente? Ipagpatuloy mo ang pagbabasa.

- ♦ Ang Asya ay humigit-kumulang sa 44,576,000 kilometro kuwadrado sa laki. Ito ang pinakamalaking kontinente sa buong mundo.
- ♦ Matatagpuan ito sa silangan at hilagang hemisphere at nasa itaas ng ekwador. Ang ilang bansa, gaya ng Malaysia at Indonesia ay matatagpuan sa Timog ng ekwador at samakatuwid ay matatagpuan sa Timog na Hemisphere.

Ang Asya ay napalaking kontinente na ang ilang mga bansa, upang higit na madali at mainam ay ipinakita bilang hiwalay na mass ng lupa, gaya ng Middle East o Gitnang Silangan at Timog Silangang Asya.

Mga Bansa sa Gitnang Silangan ng Asia(Kabisera)	Mga Bansa sa Timog Silangan (mga kabisera)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Afghanistan (Kabul) 2. Armenia (Yerevan) 3. Azerbaijan (Baku) 4. Bahrain (Al-Manámah) 5. Cyprus (Lefkosia) 6. Iran (Tehran or Teheran) 7. Iraq (Baghdad) 8. Israel (Jerusalem) 9. Jordan (Amman) 10. Kuwait (Kuwait) 11. Kyrgyzstan (Bishkek dating Frunze) 12. Lebanon (Beirut) 13. Oman (Muscat) 14. Pakistan (Islamabad) 15. Qatar (Doha) 16. Saudi Arabia (Riyadh) 17. Syria (Damascus) 18. Tajikistan (Dushnabe) 19. Turkey (Ankara) 20. Turkmenistan (Ashgabat) 21. United Arab Emirates (Abu Dhabi) 22. Uzbekistan (Tashkent) 23. Yemen (Sanaá) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Thailand (Bangkok) 2. Singapore (Singapore) 3. Malaysia (Kuala Lumpur) 4. Indonesia, <i>kasama ang Bali, Borneo, Timor, Sumatra</i> (Jakarta) 5. Vietnam (Hanoi) 6. Brunei (Bandar Seri Begawan) 7. Laos (Vientiane) 8. Cambodia 9. Myanmar 10. Pilipinas (Manila)

Subukan Natin Ito

Tukuyin ang mga bansa na bahagi ng Gitnang Silangan ng Asya at ang mga bansa na bahagi ng Timog Silangang Asya sa pamamagitan ng shading o paggamit ng mga markang pananda, gaya ng isang tsek (4) o ekis (8). Tiyakin lamang na gumagamit ka ng magkaibang pananda para sa Gitnang Silangan at Timog Silangang Asya.

Asya

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 55.

Pag-usapan Natin Ito

Talakayin ang sumusunod sa iyong pamilya, kaibigan, at kamag-aral.

Ang Asia ay ang tahanan ng 3,638,000,000 tao. Ito ang pinakamataong kontinente sa buong mundo.

- ♦ Lima sa sampung pinakamataong bansa sa mundo ay matatagpuan sa Asya. Ang mga ito ay China (populasyon: 1,261,832,482), India (1,014,003,817), Indonesia (224,784,210), Pakistan (141,553,775), at Bangladesh (129,194, 224).

- ◆ Lima sa sampung pinakamataong lungsod ay matatagpuan din sa Asya. Tokyo, Japan, (populasyon: 34.8 milyon); Seoul, South Korea (19.9 milyon); Bombay, India at Osaka, Japan (17.9 milyon bawat isa); at Maynila, Pilipinas (13.5 milyon).
- ◆ Ang China ang isa sa mga sampung pinakamadalas dayuhing bansa sa mundo.
- ◆ Ang Bundok Everest na may taas na 29,035 talampakan ang pinakamataas na bundok sa Asya. Matatagpuan ito sa Nepal.
- ◆ Ang Russia ang pinakamalaking bansa sa Asya at sa buong mundo. Ito ay may laking 17,075,400 kilometro kuwadrado.
- ◆ Anim sa pangunahing dagat sa mundo ang matatagpuan sa Asya. Ang mga ito ay Dagat Timog Tsina, Dagat Japan, Silangan Tsina, Andaman, at ang Dagat Itim.
- ◆ Nakatala sa talahanayan sa ibaba ang mga iba pang bansa sa Asya kasama ang kani-kanilang mga kabisera.

Iba pang Bansa sa Asya (Kabisera)	
1. Bangladesh (Dhaka)	8. Maldives (Malé)
2. Bhutan (Thimpu)	9. Mongolia (Ulan Bator)
3. Cambodia (Phnom Penh)	10. Myanmar <i>dating Burma</i> (Rangoon)
4. China, <i>kabilang na ang Hong Kong, Macau</i> (Beijing)	11. Nepal (Kathmandu]
5. India, <i>kabilang na ang Andaman Islands, Nicobar Islands, Lakshadweep Islands</i> (New Delhi)	12. North Korea (Pyongyang)
6. Japan, <i>kabilang na ang Amami O Shima, Okinawa Gunto, Sakishima Shoto</i> (Tokyo)	13. Russian Federation (Moscow)
7. Kazakhstan (Alma Ata)	14. South Korea (Seoul)
	15. Sri Lanka (Colombo)
	16. Taiwan (Taipei)

Subukan Natin Ito

Tandaan ang mga bansa sa Asya na nabanggit kanina sa pamamagitan ng paghahanap sa mga ito gamit ang ga simbolong nasa ibaba.

Mga Simbolo:

— populasyon

— para sa bansang may pinakamataas na bundok sa kontinente

— mga lawas ng tubig na matatagpuan sa Asia

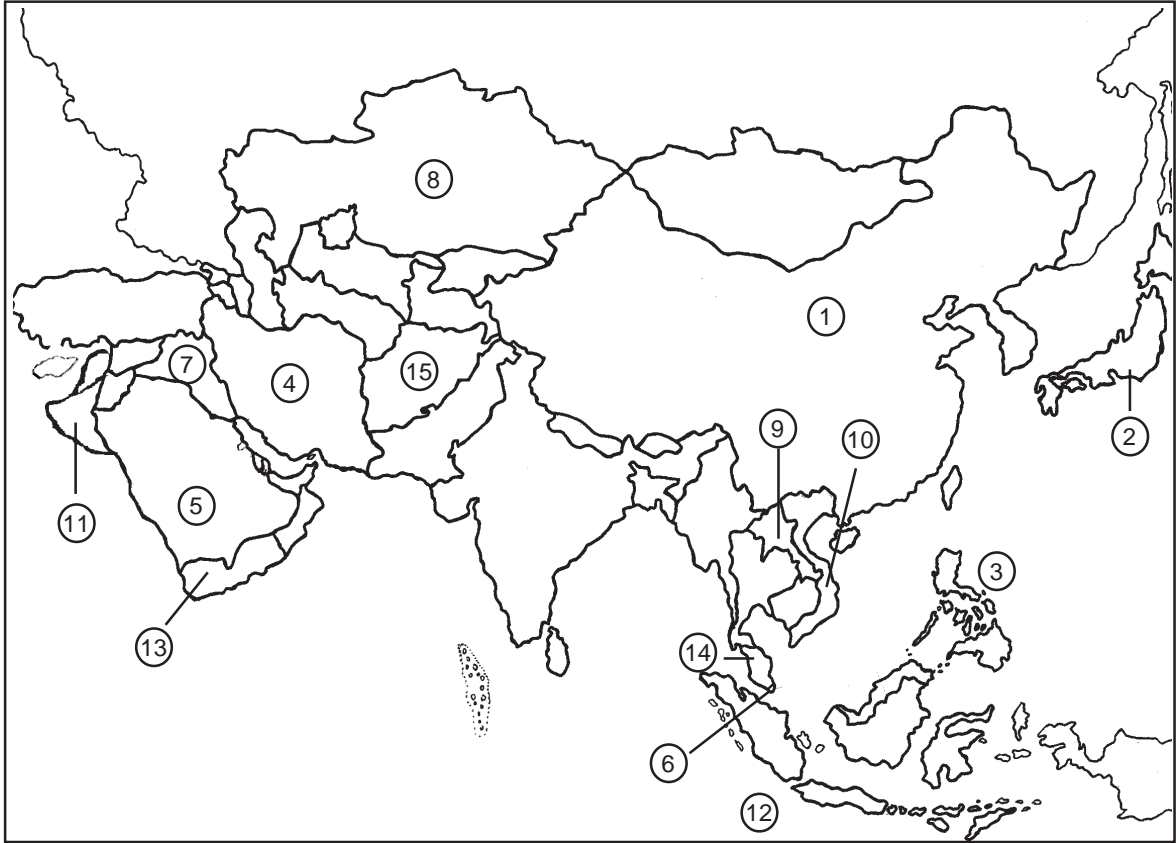
Asya

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 56.

Subukan Natin Ito

Tukuyin ang mga bansa sa Asya na may bilang sa mapang nasa ibaba.

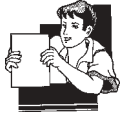

Tukuyin ang mga bansa at ang kanilang kabiserang lungsod. Isulat ang iyong mga sagot sa mga puwang na nasa susunod na pahina.

Pangalan ng Bansa	Kabisera
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 56.

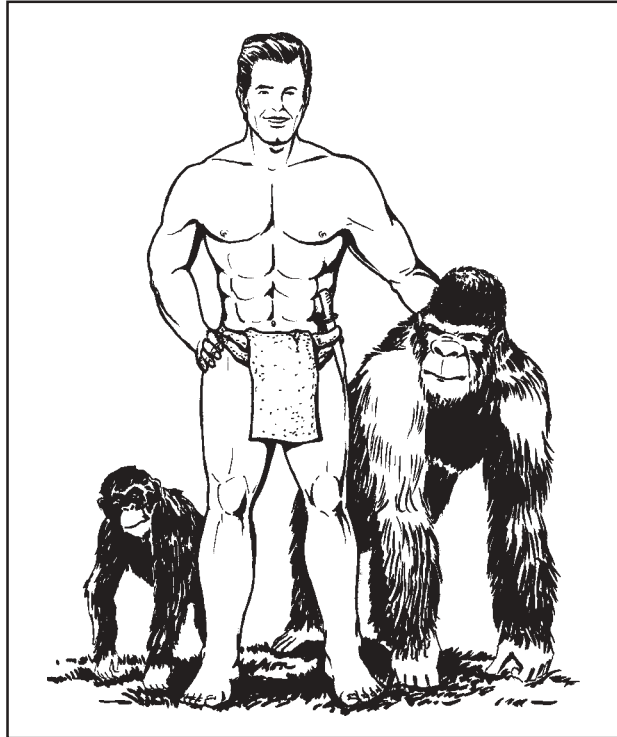
Mula sa Asya, maraming oras ng paglalakbay sa himpapawid ang kailangan upang makarating sa Africa. Ngunit sa araling ito, ang gagawin mo lamang ay pumunta sa susunod na pahina, at sa isang sigundo, nandun ka. Para sa ating susunod na destinasyon, ang eksotikong Africa.

Alamin Natin

Africa: Ang Pangalawang Pinakamalaking Kontinente

Pamilyar ba sa iyo ang lalaking ipinapakita sa ibaba?

Siya si Tarzan – ang tauhan na sinulat ni Edgar Rice Burroughs. Pagkaraan ng di-inaasahang pagkamatay ng mga magulang ni Tarzan, isang pamilya ng mga gorilya ang nag-alaga sa kaniya. Ang kaniyang pambihirang liksi at lakas ang dahilan kung bakit naging panginoon ng kagubatan ang taong-unggoy na ito. Siya ang naghari sa mga hayop.

Naisip mo na, ano kaya ang kinalaman ni Tarzan sa Africa? Tiyak na magugustuhan ni Tarzan ang Africa. Ang Africa ang pinakamainam na tirahan ng mga mababangis na hayop.

Ano pa ang maiisip kapag narinig ang salitang Africa? Ang mga taong mula sa lahi ng mga Afro-Amerikano (Negro), ang kakaibang kumpas ng tambol sa kanilang musika, ang malawakang taggutom na naransan ng mga bansang Aprikano, gaya ng Ethiopia at Somalia.

Ang Africa, ang pangalawang pinakamalaking kontinente ay may lawak na 30,065,000 kilometro kuwadrado. Matatagpuan ito sa ilalim ng Europa at halos sa gitna ng ekwador at ng prime meridian. Matatagpuan ang Africa sa pagitan ng mga Karagatang Indian at Atlantic. Ang kabuuang populasyon nito ay 771,000,000.

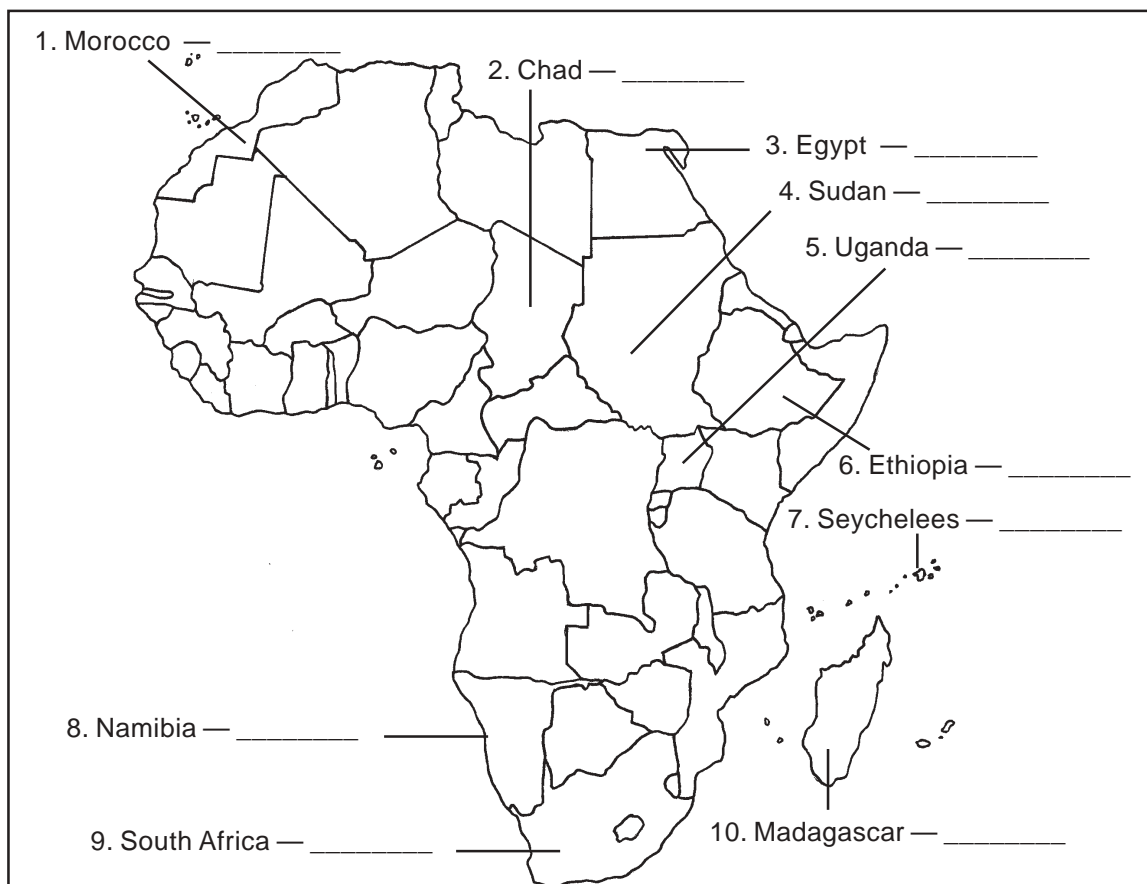
- ◆ Ang pinakamataas na bundok sa Africa ay ang Bundok Kilimanjaro na tumataas ng 19,563 talampakan.
- ◆ Ang Disyertong Sahara at Ilog Nile ang pinakamalawak na disyerto at pinakamahabang ilog sa buong mundo ang matatagpuan sa Africa. Ang Dagat Itim, isa sa mga pangunahing ilog sa buong mundo ay matatagpuan din sa kontinenteng ito.
- ◆ Isa sa sampung pinakamataong lungsod sa buong mundo ang matatagpuan sa Africa. Ito ay ang Cairo, Egypt na may populasyong 14.4 milyon.
- ◆ Ang pinakamataong bansa sa Africa ay ang Nigeria na may populasyong 123,337,822.

Subukan Natin Ito

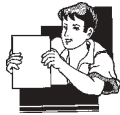
Gaya ng mga bansa sa Asya, ang mga bansa sa Africa ay may mga kabisera din.

Tukuyin ang mga kabisera. May mga puwang na nakalaan sa unahan ng bawat bansa sa Africa na tutukuyin. Ihambing ang iyong mga sagot sa listahang makikita sa susunod na pahina.

Mga Bansa sa Africa (Kabisera)

1. Algeria (Algiers)	26. Mali (Bamako)
2. Angola (Luanda)	27. Mauritania (Nouakchott)
3. Benin (Porti-Novo)	28. Mauritius (Port Louis)
4. Botswana (Gaborone)	29. Morocco (Rabat)
5. Burkina (Ouagadougou)	30. Mozambique (Maputo)
6. Burundi (Bujumbura)	31. Namibia (Windhoek)
7. Cameroon (Yaoundé)	32. Niger (Niamey)
8. Cape Verde (Praia)	33. Nigeria (Abuja)
9. Central African Republic (Bangui)	34. Rwanda (Kigali)
10. Chad (N'Djamena)	35. Sao Tomé and Principe (Sao Tomé)
11. Comoros (Moroni)	36. Senegal (Dakar)
12. Congo (Brazzaville)	37. Seychelles (Victoria)
13. Congo (DRC) (Kinshasa)	38. Sierra Leone (Freetown)
14. Cote d'Ivoire or Ivory Coast (Yamoussoukro)	39. Somalia (Mogadishu)
15. Djibouti (Djibouti)	40. South Africa (Cape Town or Bloemfontein)
16. Egypt (Cairo)	41. Sudan (Khartoum)
17. Equatorial Guinea (Malabo)	42. Swaziland (Mbabane)
18. Eritrea (Asmara)	43. Tanzania (Dodoma or Dar es Salaam)
19. Ethiopia (Addis Ababa)	44. Togo (Lomé)
20. Gabon (Libreville)	45. Tunisia (Tunis)
21. Gambia (Banjul)	46. Uganda (Kampala)
22. Ghana (Accra)	47. Zambia (Lusaka)
23. Libya (Tripoli)	48. Zimbabwe (Harare)
24. Madagascar (Antananarivo)	
25. Malawi (Lilongwe)	

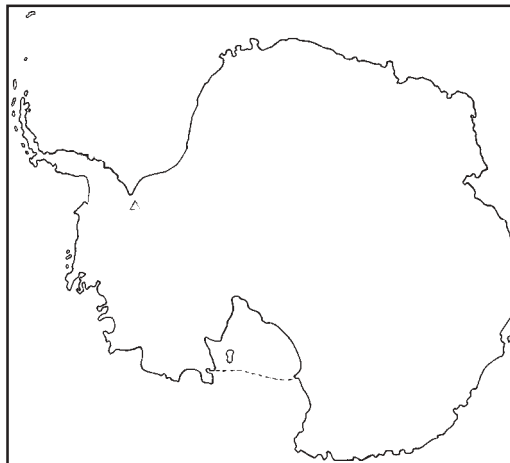

Alamin Natin

Antarctica: Ang Pinakamalamig na Kontinente

Naiisip mo bang may mga taong tumitira at nabubuhay sa kontinenteng ito? Ang makapal na niyebe na lumiligid sa buong kontinente ang magpapamangha sa iyo, hindi ba? Ngunit narito ang isang ideya: Kung nabuhay sina Santa Claus at ang kaniyang mga duwende sa North Pole, malaki ang posibilidad na ang mga naninirahan sa Antarctica, kung mayroon man, ay mabubuhay sa napakalamig na temperatura doon. Ang katunayan na ito ay totoo kung naniniwala ka kay Santa Claus. Kung hindi, ibang kuwento na iyon.

Kung sabagay, hindi naman ganoon kasama ang kondisyon sa Antarctica. Sa kabila ng mga kondisyong ito, mahalaga ang papel ng Antarctica sa larangan ng agham at pananaliksik. Nais mo bang malaman kung paano? Ipagpatuloy mo ang pagbabasa.

Antarctica

Ang kontinenteng ito, na matatagpuan sa pinakatimog na dulo ng mundo, ay itinuturing na pinakamalamig, pinakamalayo, at tanging hindi nasirang kontinente. Ang kontinente ay may lawak na 13,209,000 kilometro kuwadrado at halos natatakpan ng yelo na karaniwang may kapal na 6,500 talampakan.

Ang pinakamataas na bundok sa Antarctica ay ang Vinson Massif na may taas na 16,066 talampakan.

Talagang kakaiba ang Antarctica. Ito lamang ang kontinente na mayroong gamit pang-agham na walang kinalaman sa politika para sa mga bansang gaya ng Chile, Argentina, Britain, at France. Kung kaya, ito ang pinakamalaking *strict reserve* ng kalikasan.

Ang mahahabang distansiya sa pagitan ng mga bansang nabanggit sa itaas at Antarctica ang malakas na nagpapahiwatig ng kahalagahan ng kontinenteng ito sa larangan ng pananaliksik. Isipin na lamang ang panahong kailangang gugulin para sa paglalakbay tungo sa Antarctica.

Subukan Natin Ito

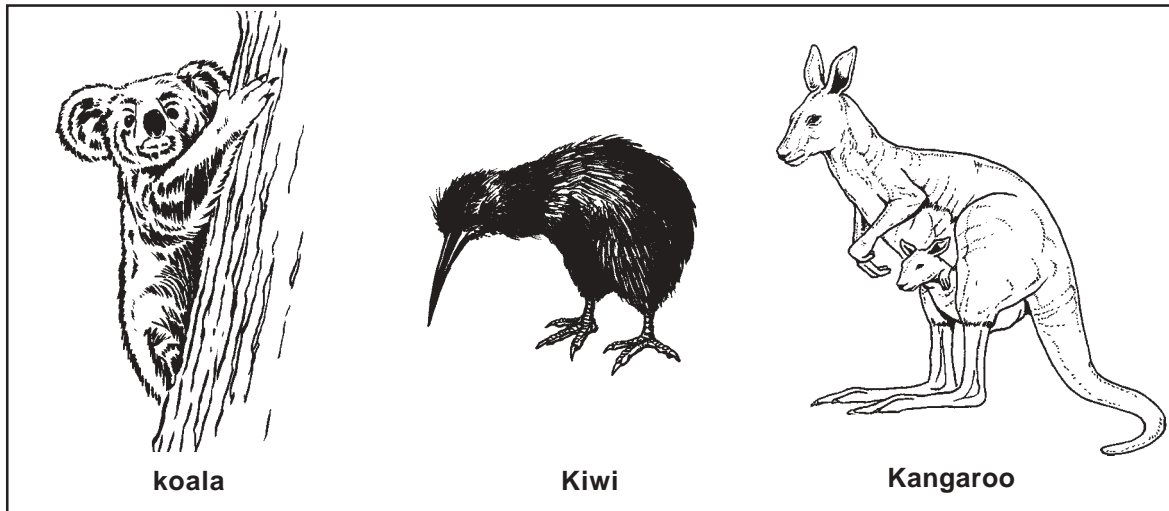
Gumuhit ng linya upang maiugnay ang mga bansa na nabanggit sa pahina 28 sa Antarctica.

Mapa ng Mundo

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 57.

Napansin mo bang pumunta na tayo sa ibaba ng mapa ng mundo? Tapos na ba ang ating paglalakbay sa buong mundo? Siyempre, hindi pa. Tingnan ang mapa ng mundo; sa may pinakakanan na bahagi ng mapa ng mundo, makikita mo ang isang maliit na kontinente. Narito ang isang tip, tingnan ang mga larawan sa susunod na pahina.

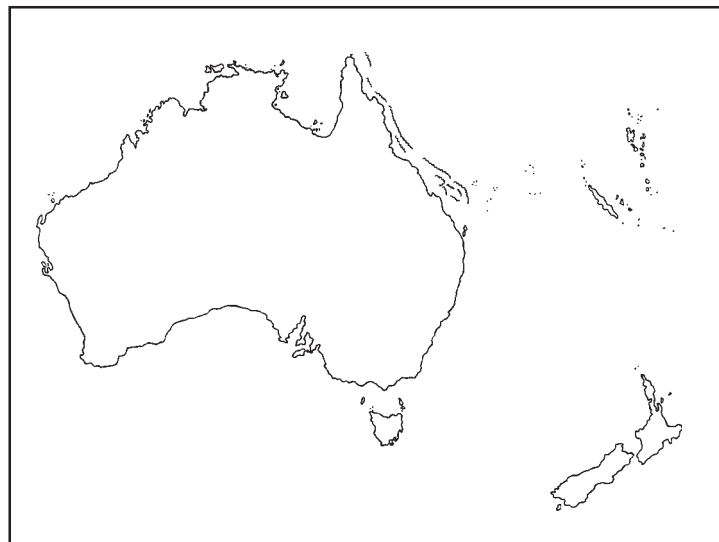

Kung ang sagot mo ay Australia, tama ka! Maliban sa mga hayop na ipinapakita sa larawan sa itaas, ano ang unang naiisip mo kapag binanggit ang Australia? Ang kailan lamang naganap na pangyayari na maiiuugnay sa Australia ay ang 2000 Olympics sa Sydney, Australia.

Gusto mo pa bang malaman ang iba pang bagay hinggil sa kakaibang kontinenteng ito? Ipagpatuloy ang pagbabasa.

Australia

- ◆ Ang kontinenteng ito ay humigit-kumulang sa 7,687,000 kilometro kuwadrado. Ito ang itinuturing na pinakamaliit na kontinente sa buong mundo.
- ◆ Ang kontinenteng na may populasyong 31,000,000 ay isang bansa rin.
- ◆ Ang pinakamataas na bundok sa Oceania ay ang Bundok Willhelm na may taas na 14,789 talampakan.
- ◆ Ang mga Karagatang Pacific at Indian ang pumapalibot sa Australia, gaya ng Asya.

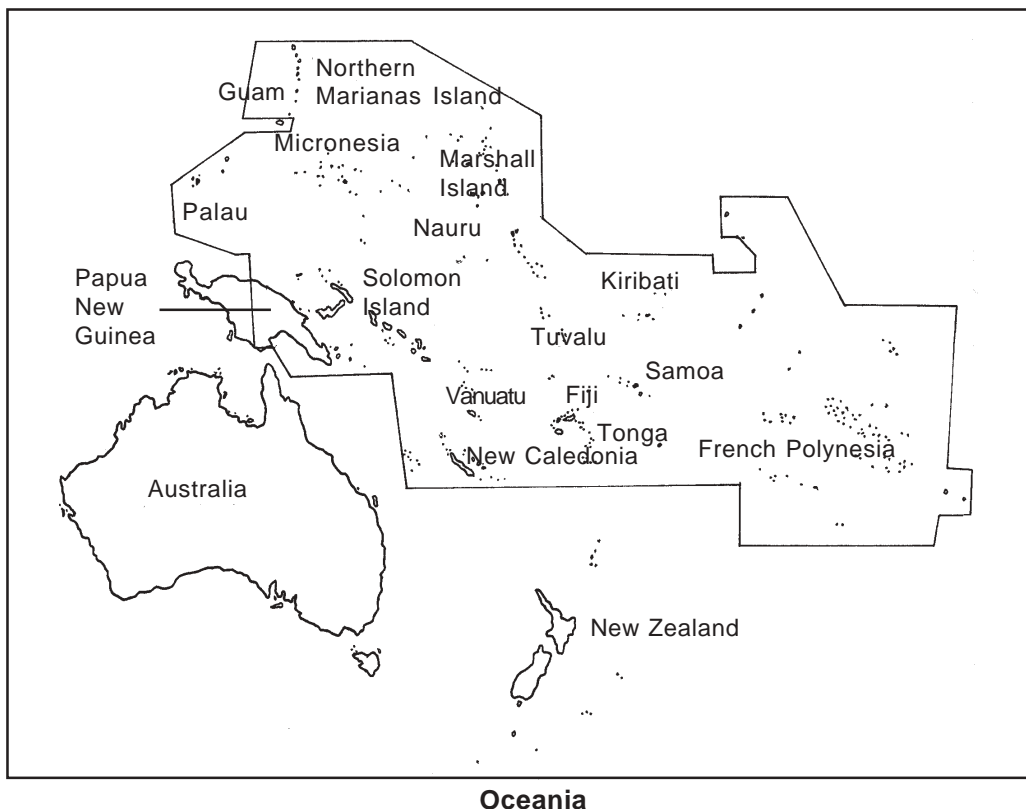

Pag-isipan Natin Ito

Tingnan muli ang mapa ng mundo sa pahina 30. Napansin mo ba ang maraming pulo malapit sa Australia? Bahagi pa rin ba ng Australia ang mga ito? Kung hindi, aling kontinente ang kinabibilangan ng mga ito?

Narinig mo na ba ang Oceania? Upang magkaroon ka ng ideya hinggil sa Oceania, tingnan ang larawan sa ibaba.

Mailalarawan mo ba ang Oceania? Isulat ang iyong mga ideya sa mga puwang na nasa ibaba.

Ang Australia, New Zealand, at karamihan sa mga pulong Pasipiko ay tinatawag bilang isang pangkat na Oceania. Kung ang sagot mo ay malapit doon, magaling! Purihin mo ang iyong sarili. Ang Oceania ang isa sa pinakakakaiba at nakabibighaning bahagi ng mundo. Karamihan sa mga pulo ay *dependencies*. Sa maikling salita, Ang mga pulong ito ay teritoryo ng ibang bansa. Halimbawa, ang Guam ay isang pulo na matatagpuan sa Oceania, ngunit isang teritoryo ng Estados Unidos.

Huwag malilito. Ang Oceania ay hindi isang kontinente. Katulad ito ng Gitnang Silangan o Timog Silangang Asya na ang kontinente ay Asya. Ito ang nagsisilbing kolektibong termino upang tukuyin ang mga pangunahing pulo sa bahaging iyon ng mundo.

Asahan mong marami ka pang malalaman hinggil sa dependencies o teritoryo habang pinag-aaralan mo ang modyul. Sa ngayon, pagtutuunan natin ng pansin ang Australia.

Narito ang mga bansa na bahagi ng Australia at Oceania.

Mga Bansa sa Oceania at Australia	
1.	Australia (Canberra)
2.	Fiji (Suva)
3.	Kiribati (Tarawa)
4.	Marshall Islands (Majuro)
5.	Micronesia (Palikir)
6.	Nauru (Yaren)
7.	New Caledonia (Nouméa)
8.	New Zealand (Wellington)
9.	Palau (Koror)
10.	Papua New Guinea (Port Moresby)
11.	Samoa (Apia)
12.	Solomon Islands (Honiara)
13.	Tonga (Nuku'alofa)
14.	Tuvalu (Funafuti)
15.	Vanuatu (Port Vila)

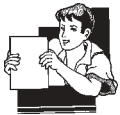

Subukan Natin Ito

Lagyan ng tsek (4) sa ilalim ng mga kontinente kung saan matatagpuan ang mga bansa. Sa huling hanay, isulat ang kabisera ng bawat bansa.

Bansa	Africa	Antarctica	Australia	Kabisera
1. Zimbabwe				
2. Fiji				
3. Rwanda				
4. Nigeria				
5. Egypt				
6. Ethiopia				
7. Guam				
8. South Africa				
9. Kiribati				
10. New Zealand				

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 57.

Alamin Natin

Pagod ka na ba sa ating paglalakbay? Nakapunta na tayo sa apat na kontinente at mayroon pa tayong tatlong pupuntahan. Ang mga susunod na kontinente ay kasing-exciting ng mga iba. Ano pa ang hinihintay natin? Tara na!

Europa: Makasaysayan at Kultural na Kontinente

Europa

- ♦ Ang kontinente ito na may 9,938,000 kilometro kuwadrado at pangalawa sa pinakamaliit na kontinente.
- ♦ Ang kontinenteng ito ay may populasyong 728,435,000.
- ♦ Isa ito, kung hindi ang pinakamayaman sa mga makasaysayan at kultural na pook sa mundo. Ang katibayan ay anim sa sampung pinakamadalas bisitahing bansa sa buong mundo. Ang mga ito ay France, Spain, Italy, United Kingdom, Poland, at Austria.

- ♦ Ang pinakamaliit na bansa o estado sa buong mundo, ang Lungsod Vatican o Holy See ay matatagpuan sa Europa.
- ♦ Ang Bundok Elbrus, na may taas na 18,481 talampakan ang pinakamataas na bundok sa Europa.
- ♦ Ang pangunahing dagat na matatagpuan sa Europa ang Mediterranean.
- ♦ Dahil sa lapit, ang kontinenteng ito ay kadalasang naisasama sa Asya at kolektibong kinikilala na Eurasia.
- ♦ Ito ang pinakamalapit sa Karagatang Atlantic at Arctic.

Europa

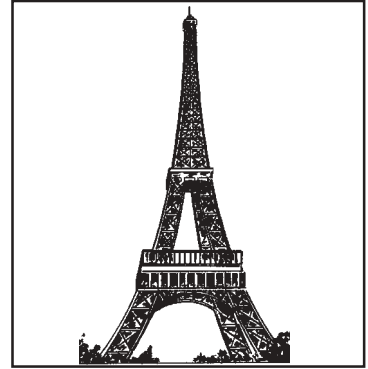

Subukan Natin Ito

Tingnan ang larawan sa ibaba at tukuyin ang mga bansang Europeo kung saan matatagpuan ang mga landmark o palatandaan.

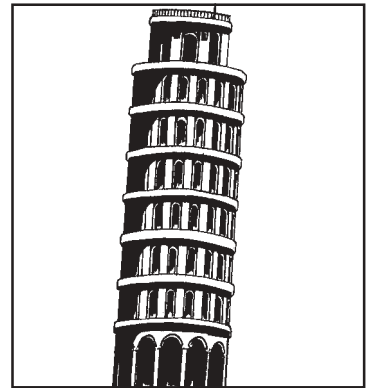
1. Ito ang Eiffel Tower. Saang bansa sa Europa matatagpuan ito? Narito ang isang clue: kilala rin bilang pook kung saan unang ginawa ang mga pabango sa bansang ito.

Sagot:_____

2. Nandito ang Leaning Tower of Pisa. Saan sa Europa ito matatagpuan? Narito ang clue: Kilala ang bansang ito sa kanilang pizza at spaghetti.

Sagot:_____

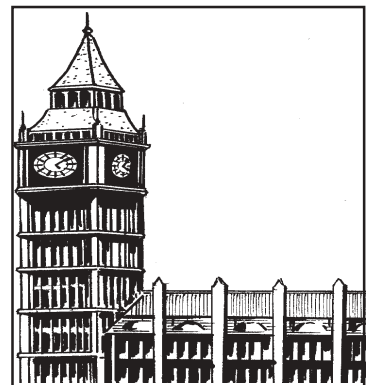
3. Saan sa Europa makikita ang mga windmills? Narito ang isang clue: Natatandaan mo ba ang isang lokal na brand ng gatas na ebaporada na ang label ay may tipikal na milkmaid mula sa bansang ito.

Sagot:_____

4. Saan sa Europa matatagpuan ang Big Ben? Narito ang isang clue: Sa bansang ito nanirahan si Princess Diana.

Sagot:_____

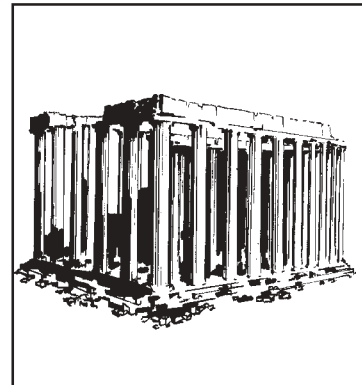
5. Huwago de toro (bullfight) ang kilalang isport sa aling bansa sa Europa? Narito ang isang palatandaan: Malaki ang impluwensiya ng bansang ito sa kasaysayan ng Pilipinas. Sinakop nila ang ating bansa sa loob ng halos apat na siglo.

Sagot: _____

6. Dito ginanap ang kauna-unahang Olympics. Anong bansa ito sa Europa? Narito ang isang palatandaan: Kilala rin ang bansang ito sa kanilang mga diyos at diyosa, gaya nina Zeus, Aphrodite, at iba pa.

Sagot: _____

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 58.

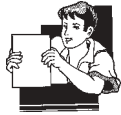
Subukan Natin Ito

Sa iyong libreng panahon, pumunta sa silid-aklatan at magbasa ng tungkol sa mga tanyag na pook o bagay na matatagpuan sa Europa. Magpipista tiyak ang iyong mata at isipan sa mga likas na magaganda at interesanteng bagay na matutuklasan mo sa Europa.

Ang isa pang aktibidad na maaari mong gawin ay ang pag-aaral sa bawat bansang Europeo na nakalista sa ibaba. Muli, maaari kang pumunta sa silid-aklatan. Hanapin at pag-aralan ang bawat bansa. Sa pamamagitan ng isa-isang pag-aaral sa mga nakalista ang magbibigay sa iyo ng pagkakataon na lasapin ang bawat bansa at ang mga mamamayan ng mga ito. Maliban pa ryan, wala kang makaliligtaang bansa kapag mayroon kang listahan.

Mga Bansa sa Europa (kabisera)	
1. Albania (Tiranë)	22. Liechtenstein (Vaduz)
2. Andorra (Andorra la Vella)	23. Lithuania (Vilnius)
3. Austria (Vienna)	24. Luxembourg (Luxembourg)
4. Belgium (Brussels)	25. Macedonia (Skopje)
5. Belarus (Mensk)	26. Malta (Valletta)
6. Bosnia-Herzegovina (Sarajevo)	27. Moldova (Chisinau)
7. Bulgaria (Sofia)	28. Monaco (Monaco)
8. Croatia (Zagreb)	29. The Netherlands (Amsterdam)
9. Czech Republic (Prague)	30. Norway (Oslo)
10. Denmark (Copenhagen)	31. Poland (Warsaw)
11. Estonia (Tallinn)	32. Portugal (Lisbon)
12. Finland (Helsinki)	33. Romania (Bucharest)
13. France (Paris)	34. San Marino (San Marino)
14. Georgia (Tbilisi)	35. Serbia/Montenegro (formerly Yugoslavia) (Belgrade)
15. Germany (Berlin)	36. Slovakia (Bratislava)
16. Greece (Athens)	37. Slovenia (Ljubljana)
17. Hungary (Budapest)	38. Spain (Madrid)
18. Iceland (Reykjavik)	39. Sweden (Stockholm)
19. Ireland (Dublin)	40. Switzerland (Bern)
20. Italy (Rome)	41. Ukraine (Kyiv or Kiev)
21. Latvia (Riga)	42. United Kingdom or Great Britain, kasama ang England, Scotland, Wales and Northern Ireland (London)

Ano ang masasabi mo sa Europa? Hindi ba napakakulay ng kontinenteng ito? Ano sa tingin mo ang dadaig pa rito? Huwag mag-alala, ang pinakahuli ngunit hindi ang pinakamababang kontinenteng pag-aaralan natin ay interesante din gaya noong ibang kontinente.

Alamin Natin

Hilagang America: Ang Pangatlong Pinakamalaking Kontinente

- ◆ Ang Hilagang Amerika ay may lawak na 24,256,000 kilometro kuwadrado. Ito ang ikatlong pinakamalaking kontinente sa buong mundo.
- ◆ Mayroon itong populasyon na 476,166,000 na tao.
- ◆ Tatlo sa sampung pinakamadalas dalawing bansa sa buong mundo ay matatagpuan sa Hilagang Amerika. Ang mga ito ay Estados Unidos, Mexico, at Canada.
- ◆ Tatlo sa sampung pinakamataong lungsod sa mundo ang matatagpuan sa Hilagang Amerika. Ang mga ito ay: New York, USA (populasyon: 20.2 milyon), Lungsod ng Mexico, Mexico (19.8 milyon), at Los Angeles (16.2 milyon).
- ◆ Ang Estados Unidos ang isa sa pinakamakapangyarihang bansa sa mundo. Ito rin ang bansang may pinakamalaking populasyon (275,562,673) sa kontinente ito.
- ◆ Ang Bundok McKinley ang pinakamataas na bundok sa Hilagang Amerika at matatagpuan sa Alaska (estado ng U.S.).
- ◆ Tatlong pangunahing lawas ng tubig ng mundo ay matatagpuan sa Hilagang America. Ang mga ito ay Carribean, Gulpo ng Mexico, at Hudson Bay.
- ◆ Matatagpuan ito sa pagitan ng mga Karagatang Atlantic at Pacific.

Hilagang Amerika

Timog Amerika: Ang Kapatid ng Hilagang Kontinente ng Amerika

Timog Amerika

- ♦ Ang kontinenteng ito ay may lawak na 17,819,000 kuwadrado kilometro.
- ♦ May populasyong 339,000,000 ang kontinenteng ito.
- ♦ Ang bansang may pinakamalaking populasyon sa kontinenteng ito ay ang Brazil na may populasyong 172,860,370.
- ♦ Ang Amazon, ang pangalawang pinakamahabang ilog sa buong mundo ang matatapuan sa Timog Amerika.
- ♦ Matatagpuan sa pagitan ng mga Karagatang Atlantic at Pacific at sa ilalim nito ay ang kontinenteng Hilagang Amerika.

Timog Amerika

Pag-isipan Natin Ito

Ano ang masasabi mo sa “kambal” na Amerika? Hindi ba, kakaiba rin ang mga ito, gaya ng ibang kontinente? Upang higit na mapahalagahan ang Hilaga at Timog Amerika, tingnan ang mga larawan sa ibaba.

Ngayon nasulyapan mo na ang maihahain ng Hilaga at Timog Amerika. Kung ikaw ang mabibigyan ng pagkakataong makapaglakbay, anu-anong bansa sa at Hilaga at Timog Amerika ang unang pupuntahan mo? Bakit? Ano ang inaasahan mong makikita o malalaman mula sa mga bansang ito? Maaari kang sumangguni sa listahan na makikita sa susunod na pahina.

Mga Bansa sa Hilagang Amerika (Kabisera)	Mga Bansa sa Timog Amerika (Kabisera)
1. Belize (Belmopan)	1. Argentina (Buenos Aires)
2. Canada (Ontario)	2. Bolivia (Sucre)
3. Costa Rica (San Jose)	3. Brazil (Brasilia)
4. Cuba (Havana)	4. Chile (Santiago)
5. Dominican Republic (Santo Domingo)	5. Colombia (Santafe de Bogota)
6. El Salvador (San Salvador)	6. Ecuador (Quito)
7. Guatemala (Lungsod Guatemala)	7. Guyana (Georgetown)
8. Haiti (Port-au-Prince)	8. Paraguay (Asuncion)
9. Honduras (Tegucigalpa)	9. Peru (Lima)
10. Jamaica (Kingston)	10. Suriname (Paramaribo)
11. Mexico (Lungsod Mexico)	11. Uruguay (Montevideo)
12. Nicaragua (Managua)	12. Venezuela (Caracas)
13. Panama (Lungsod Panama)	
14. United States of America (Washington D.C.)	

Ihambing ang iyong mga sagot sa halimbawang sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 58. Maaari mo ring ibahagi ang iyong mga sagot sa iyong *Instructional Manager* at alamin ang iba pang interesanteng paksa sa mga bansang pinili mong puntahan.

Subukan Natin Ito

Gaano mo kaalam ang tungkol sa Timog at Hilagang Amerika at ang Europa? Alamin natin.

Bilugan ang mga pangalan ng mga bansa sa Timog at Hilagang Amerika at Europa, gaya ng makikita mo sa Talahanayan 1 at 2. Ang una ay ginawana para sa iyo.

Talahanayan 1

B	C	A	N	A	D	A	J	Z	E	B	T	L	V	T
D	E	S	M	D	U	E	Y	Y	D	C	U	S	A	I
F	T	F	O	H	V	A	P	X	F	A	F	M	R	A
H	D	R	U	R	U	G	U	A	Y	Y	S	A	G	K
S	U	G	J	G	D	F	O	W	G	B	G	Z	E	O
J	C	Q	A	L	C	T	L	V	H	X	R	B	N	N
P	E	R	U	P	W	S	K	U	I	C	H	Y	T	G
R	A	H	R	T	X	G	N	T	B	R	A	Z	I	L
P	V	P	G	X	A	H	M	S	K	W	Q	C	N	J
L	M	E	X	I	C	O	E	R	J	D	I	X	A	U
N	B	I	U	Z	X	H	V	Q	L	V	P	D	F	A
P	X	O	C	Y	T	Q	I	P	X	E	J	W	U	N
S	A	J	K	J	C	C	O	L	O	M	B	I	A	I
U	Z	N	X	B	E	I	Q	O	E	U	K	E	G	L

Talahanayan 2

X	Y	C	A	V	U	E	D	T	S	Q	M	I	H	L
E	N	U	O	E	Y	Y	P	I	L	E	A	B	O	J
E	O	N	L	N	D	F	P	T	N	D	R	W	O	X
S	W	I	T	Z	E	R	L	A	N	D	Y	D	E	L
T	S	T	M	L	Y	A	S	L	T	E	F	O	N	O
O	J	E	K	I	A	N	T	Y	I	N	Y	V	R	T
N	E	D	X	P	M	C	A	N	S	M	L	A	C	S
I	B	K	B	E	L	E	O	G	R	A	P	H	I	W
A	S	E	I	R	T	N	E	O	G	R	E	E	C	E
C	E	Y	B	N	I	K	D	E	N	K	T	P	H	D
A	J	A	K	I	G	A	T	C	Y	N	C	V	R	E
F	I	N	L	A	N	D	A	E	J	S	P	A	I	N
M	B	Y	B	N	L	I	O	G	R	A	P	H	I	I
S	A	E	I	R	T	N	E	M	O	T	N	O	J	K
C	E	Y	B	R	I	K	D	E	N	M	T	P	H	N

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pp. 59–60.

Pag-aralan at Suriin Natin Ito

Naaalala mo pa ba ang mga pulo na nakapaligid o malapit sa Australia? Nabanggit kanina ang karamihan sa mga pulong ito ay dependencies. Ano nga ba ang mga dependencies o teritoryo?

Karamihan sa mga pook sa mundo, karaniwan mga pulo, ang nasa ilalim ng pangangalagang ekonomiko at militar ng isang bansa o estado. Tinatawag ang mga pulong ito na **dependencies** o **teritoryo**. Karaniwang maliliit ang mga ito at matatagpuan sa malalayong pook. Ilan sa mga pulong ito ang naglalayong na makapagsarili, ngunit ang iba naman ay walang kakayahang maging isang nagsasariling bansa dahil sa mga pangseguridad at ekonomikong dahilan.

Sa mga bansa na inangkin na dependencies o teritoryo ay napakataas ang industriyalisasyon. Ang dahilan ng pag-angkin sa mga pulong ito ay maaaring makasaysayan, ekonomiko, at may kinalaman sa militar ang dahilan. Ang mga superpowers, gaya ng France, United Kingdom, at Estados Unidos ang umaangkin sa mga teritoryong ito dahil sa saganang likas na yaman at estratehikong posisyon sa mundo.

Ang Estados Unidos, halimbawa, ay may mga installations ng militar sa halos lahat ng mga islang inaangkin nito at ang pagkakaroon ng mga base-militar sa ibang bansa, gaya ng Japan, France, at maging ang Pilipinas. Ito ay upang mapanatili ang kapayapaan at katatagan sa buong mundo.

Ang kasaysayan ang magsasabi sa atin na maraming digmaan ang nagsimula sa mga away hinggil sa teritoryo. Noong 1980, nakita nating naglaban ang United Kingdom at Argentina dahil sa mga pulo ng Falkland. Noong unang bahagi ng 1990's, pumunta para makipaglaban ang Iraq sa mga puwersa ng United Nations pagkaraang lusubin nito ang Kuwait.

Narinig mo na ba ang tungkol sa Spratly Islands? Nabasa mo na marahil ang tungkol dito sa mga diyaryo at mapakinggan sa radyo at telebisyon. Kung wala ka pang alam hinggil dito, ito ay isang pulo na inaangkin ng mga bansang katulad ng Tsina, Vietnam, Malaysia, at maging ng Pilipinas. Isa sa dahilan ng pag-aagawang ito ay dahil ang pulo diumano ay mayaman sa langis. Ilang beses na muntik nang sumiklab ang labanan sa pagitan ng mga bansang ito.

Ang isang kilalang kasabihan ang nagsasaad, "*the hand that rocks the cradle rules the world*" (ang kamay na umuugoy sa duyan ang maghahari sa mundo). Sa katotohan ang mga "cradle rockers" ay ang pangkat ng walong pinakamakapangyarihang bansa na kilala ring G8. Sila ang nagpapasimuno ng mga proyektong tumutulong sa kanilang mga kalapit bansang hindi maunlad. Ang mga kasapi sa G8 ay Britanya (United Kingdom), Canada, France, Germany, Italy, Japan, Russia, at Estados Unidos. Itinuturing ang mga ito na mga namumuno sa mundo. Kapag tiningnan ang listahan sa susunod na pahina, mapapansin na hindi kailangang may marami kang dependencies upang maituring na makapangyarihang bansa. Sapagkat ang kapangyarihan ay nasusukat sa maraming paraan. Ngunit iyan ay maaaring pag-aralan sa ibang modyul. Sa ngayon, kailangan lamang nating maging pamilyar sa mga "cradle rockers" ng mundo. Pagbalik-aralan natin ang mga dependencies o mga teritoryo na inaangkin ng ilang mga bansa.

Dependencies/Mga Teritoryo	Inaangkin ng
Ashmore at mga Pulong Cartier, Pulong Christmas, mga Pulong Cocos, Pulong Coral Sea, mga Pulong MacDonald, at Pulong Norfolk	Australia
French Guiana, French Polynesia, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, New Calcedonia, Reunion, St. pierre & Miguelon, at Wallis at Futuna	France
Anguila, Bermuda, British Indian Ocean Territory, mga Pulong British Islands, Gibraltar, Guernsey, Isle of Man, Jersey, Montserrat, Mga Pulong Pitcairn, mga Pulong South Georgia & South Sandwich, St. Helena & Dependencies, Mga Pulong Turks at Caicos	United Kingdom
American Samoa, mga Pulong Baker at Howland, Guam, Pulong Jarvis, Johnston Atoll, Kingman Reef, Pulong Midway, Pulong Navassa, Northern Marianas, Palymra Atoll, Puerto Rico, mga Pulong Virgin, mga Pulong Wake	United States of America
Hongkong at Macao	China
Mga Pulong Faeroe at Greenland	Denmark
Pulong Bouvet, Jan Mayen, Pulong Island, at Svalbard	Norway
Aruba at Netherland Antilles	Netherlands
Mga Pulong Cook, Niue, at Tokelau	New Zealand

Narinig mo na ba o nabasa ang tungkol sa mga dependencies at teritoryong nabanggit? Anu-ano ang natutuhan mo tungkol sa mga ito? Ibahagi ito sa iyong kasamang nag-aaral.

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan

A. Tukuyin kung anong bansa ang inilalarawan. Isulat ang iyong mga sagot sa mga nakalaang puwang nasa unahan ng bawat bilang.

- _____ 1. Pinaniniwalaang ang pinakamakapangyarihang bansa sa buong mundo.
- _____ 2. Ang kabiserang bansang ito ay Ouagadougou.
- _____ 3. Sa kontinenteng ito matatagpuan ang pinakamaliit na estado.

- _____ 4. Tinutukoy ang bansang ito na “lupain ng sumisikat na araw”. Tokyo ang kabisera nito.
- _____ 5. Ang bansang ito ang tanging Kristiyanong bansa sa Asya. Maynila ang kabisera nito.
- _____ 6. Ito ay isang kontinente at isang bansa.
- _____ 7. Kilala ang bansang ito sa pizza at ang tanyag na *Tower of Pisa*.
- _____ 8. Ang bansang ito ang may pinakamaraming Tsino.

B. Itugma ang mga nasa Hanay A sa mga nasa Hanay B.

A	B
1. United Kingdom	a. Ang bansang ito ang sumakop sa Pilipinas sa loob ng halos apat na daang taon
2. Gitnang Silangan	b. Kilala bilang lupain ng gatas at pulot
3. Pilipinas	c. Ang kontinenteng ito ang may pinakamaraming bansa
4. Spain	d. Kabisera ng Pilipinas
5. U.S.A.	e. Bahagi ng Asya na kilalang mayaman sa langis
6. Antarctica	f. Ang bansang ito ang gumagamit ng wikang Filipino
7. Eurasia	g. Ang kontinenteng ito ang may pinakamaraming kasapi sa G8
8. Africa	h. Ang bansang ito ang may pinakamaraming teritoryo
9. Maynila	i. Ang kontinenteng ito ang halos nababalot ng makapal na yelo
10. Europa	j. Pinagsamang Europa at Asia

O, kumusta? Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pp. 60–61. O, kumusta? Tama ba ang lahat ng mga sagot mo? Kung oo, magaling! Kung hindi, pagbalik-aralan ang mga bahagi ng aralin na hindi malinaw sa iyo.

Tandaan Natin

Natutuhan mo sa araling ito na:

- ◆ Pinaniniwalaang sa isang panahon na iisa lamang ang kontinente. Ang kontinenteng ito kalaunan, ang nahati ito sa maraming kontinente;
- ◆ Binubuo ng malalaking mass ng lupain ang kontinente. Maraming mga bansa ang matatagpuan sa isang kontinente;
- ◆ Ang pitong kontinente ng mundo ay Asya, Africa, Antarctica, Australia, Europa, Hilaga at Timog Amerika;
- ◆ Ang Antarctica sa kabilang ay isang kontinente lamang. Walang naninirahan dito. Ito ay eksklusibong ginagamit para sa pananaliksik;
- ◆ Ang bawat kontinente ay matatagpuan sa bawat sulok ng mundo;
- ◆ Ang bawat bansa sa bawat kontinente ay mayroong maiihahandog na iba't ibang atraksiyon at makukulay na mga tao na talagang kakaiba at walang katulad.

Ibuod Natin

Sa modyul na ito, natutuhan mo na:

- ◆ Ang mga kontinente, gaya ng iminumungkahi ng **Continental Drift Theory**, ay nabuo bilang resulta ng paggalaw sa ibabaw at ilalim ng rabaw ng mundo.
- ◆ Ang rabaw ng mundo ay kinakatawan sa isang mapa. Ang mga bahaging ito ay maaaring hugis o anyong kontinente, mga bansa, mga lawas ng tubig, bulubundukin, at iba pa.
- ◆ Matatagpuan sa mapa ang mga impormasyong nagpapadali sa paghahanap ng mga bahagi ng rabaw ng mundo.
- ◆ Ang mga mahahalagang impormasyon mula sa simple hanggang sa pangunahing direksiyon, mga latitude, mga longitude, ang ekwador, at ang prime meridian ay mga “kagamitang” ginagamit upang matagpuan ang isang punto saan mang lupalop sa mundo.

- ♦ Ang pag-aaral sa pagbabasa ng mapa ay edukasyonal at interesante, gaya ng anumang paglalakbay.
- ♦ Ang mapa ang humihikayat sa ating kuryosidad at nagiging interesado tayong malaman ang tungkol sa mga banyagang lupain.
- ♦ Ang pagkilala sa mga banyagang bansa ay hindi lamang limitado sa mga pisikal na katangian ng isang partikular na pook, kung hindi pati na rin ang mga taong nakatira dito.
- ♦ Ang kaalaman na ang mga taong mula sa ibang bansa ay magkakatulad o magkakaiba sa maraming paraan ang nagpapadali sa atin na makaugnay at tanggapin ang mga pagkakatulad ng mga tao, at higit na mahalaga, ang ating mga pagkakaiba.

Anu-ano ang mga Natutuhan Mo?

Halos tapos mo na ang modyul na ito. Alamin natin kung anu-ano ang iyong natutuhan.

- A. Sagutan ang sumusunod na mga tanong. Isulat ang iyong mga sagot sa mga puwang na inilaan.
1. Ang _____ ang tumitiyak na ang isang pook ay nasa silangan o kanlurang hemisphere ng mapa.
 2. Ang globe, gaya ng isang _____ ay representasyon ng rabaw ng mundo.
 3. Ang mga parallel ay tinatawag ding _____ dahil ito ay mga linyang imaginary na parallel sa ekwador.
 4. Ang _____ ay tumutukoy sa sekondaryong direksiyon, samantalang ang hilaga, timog, silangan, at kanluran ay tinatawag na pangunahing direksiyon.
- B. Ayusin ang mga titik upang makuha mo ang tamang sagot. May mga palatandaang nasa ikatlong hanay upang makatulong sa iyong tukuyin ang mga salita. Isulat ang iyong sagot sa ikalawang hanay.

N T T N N I E K O E	1.	Mayroong pitong malalaking mass ng lupa sa mundo.
E D U T I G N O L	2.	Distansiyang angular ng puntong silangan o kanluran ng prime meridian.

R O D W A D E K	3.	Isang imaginary na linya na humahati sa mundo sa hilaga at timog na hemisphere.
A A A I T T C C R	4.	Ang pinakakakaibang kontinente sa mundo. Halos nababalot ito sa yelo at matatagpuan sa pinakatimog na bahagi ng mundo.
S I A A	5.	Ang pinakamalaking kontinente sa mundo.
C A A R F I	6.	Matatapuan dito ang disyerto ng Sahara at Ilog Nile.
C C I I A P F	7.	Ang pinamalaking karagatan sa mundo. Malapit ito sa Asya.
E U A P O R	8.	Ang kontinente na may apat na pinakamakapangyarihang bansa sa mundo.
C N A A O I E	9.	Kolektibong tawag sa Australia, New Zealand, at mga Pulo ng Pacific.
E E E T S R V	10.	Ang pinakamataas na bundok sa Nepal at sa buong mundo.

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 62.

Kung tama lahat ang iyong mga sagot, magaling! Marunong ka na ngayong bumasa ng mapa at hanapin ang mga iba't ibang kontinente, bansa, at iba pang pisikal na katangian ng mundo. Maaari mong pag-aralan muli ang modyul upang pagbalik-aralan ang iyong mga natutuhan at mga nakaligtaan. Kung hindi nasagot nang tama ang ilang bilang, huwag mag-alala. Pagbalik-aralan ang mga bahagi ng modyul na hindi naintindihang mabuti.

Kapag nasagot mo nang lahat ang mga tanong, tapos ka na sa modyul na ito. Naging mahusay kang mag-aaral at maaari ka nang pumunta sa susunod na modyul. Binabati kita at ipagpatuloy mo ang iyong ginagawa.

Subukan Natin Ito

Gumawa ng iyong sariling mapa gamit ang mga lumang diyaryo. Iguhit ang hugis ng mga kontinente at ng mga bansa sa pamamagitan ng pagkopya sa mga ilustrasyon makikita sa modyul na ito o sa ibang aklat o magasin. Tukuyin ang lahat ng mga bansa sa bawat kontinente. Isama rin ang mga karagatan at pangunahing dagat ng mundo. Sa pamamagitan ng paggawa nito, matutuhan mo kalaunan ang lahat ng sulok ng mundo.

Maaari mong gamitin ang sarili mong mapa sa pagplaplano ng iyong sariling paglalakbay sa buong mundo sa pamamagitan ng pagtukoy mo sa iyong mga pupuntahan. Tukuyin ang mga pook na nais mong puntahan sa pamamagitan ng paglalagay ng mga point sa mapa at pag-uugnay sa mga point na ito. Alamin ang mga iba pang bagay hinggil sa mga bansang iyong tinukoy sa pamamagitan ng pagbabasa ng mga aklat at magasin o panonood ng mga TV at pelikula. Kapag may natutuhan kang bago hinggil sa isang partikular na pook, maaari mong ibahagi ang impormasyon sa iyong mga kaibigan o pamilya. Sa susunod na pagkakataon, maaari mong planuhin ang isa pang paglalakbay at maglagay ng ibang ruta ng paglalakbay.

Mabibigla ka sa yaman ng kaalamang makukuha mo sa pag-alam ng mga bagong bagay tungkol sa isang pook—ang mga pisikal na katangian nito, ang mga tao, ang kanilang gawi ng pamumuhay. Maligayang paglalakbay!

Batayan sa Pagwawasto

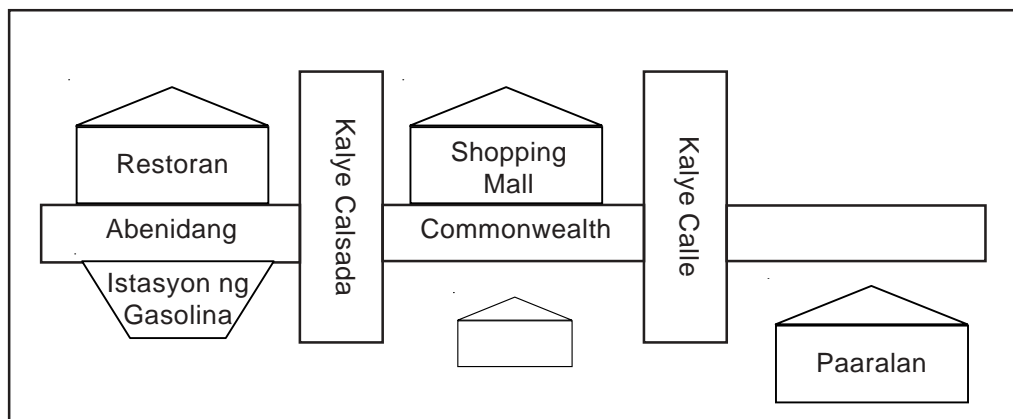
A. Anu-ano na ang mga Alam Mo? (pp. 2-3)

Pangalan ng Kontinente	Pangalan ng mga Bansa	Pangalan ng mga Karagatan	Pangalan ng mga Lawas ng Tubig
1. Hilagang Amerika	8. Pilipinas	15. Arctic	19. Dagat Itim
2. Timog Amerika	9. United States	16. Pacific	20. Carribean
3. Antarctica	10. Tsina	17. Indian	21. Silangang China
4. Africa	11. Japan	18. Atlantic	22. Mediterranean
5. Europa	12. South Africa	23. Dagat Pula	
6. Australia o Oceania	13. Brazil	24. Dagat Timog Tsina	
7. Asya	14. France		

B. Aralin 1

Magbalik-aral Tayo (pp. 6-7)

Nasa ibaba ang halimbawang sagot. Maaari kang magbigay ng ibang sagot na maaaring tama. Ipakita ang iyong mga sagot sa iyong *Instructional Manager* mo para sa karagdagang puna.

1. Ang bahay ay matatagpuan sa kanto ng Kalye Calle at Abenidang Commonwealth.
2. Sa kaliwa ng bahay matatagpuan ang istasyon ng gasolina. Makikita rin ito sa kanto ng Kalye Winston at Abenidang Commonwealth.
3. Nasa harap ng bahay ang shopping mall. Ang shopping mall ay nasa pagitan ng mga kalyeng Calle at Calsada.
4. Sa kanan ng bahay matatagpuan ang Kalye Calsada at ang paaralan.

Subukan Natin (pp. 10–11)

Bansa	Latitude	Longitude	Hemisphere
1. V (halimbawa)	90°H	60°K	Hilaga at Kanluran
2. W	25°T	45°S	Timog at Silangan
3. X	130°T	60°K	Timog at Kanluran
4. Y	60°H	75°S	Hilaga at Silangan
5. Z	105°H	30°S	Hilagat at Silangan

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan (pp. 12–13)

- A. 1. **(b)** Mabisang kagamitan ang mapa sa paghahanap ng mga pook sa rabaw ng mundo. Gaya ng tinalakay sa Aralin 1, sa pamamagitan ng mga mapa, matatagpuan mo kung nasaan ang mga kontinente, mga bansa, lawas ng tubig, bulubundukin. Ang ibang mapa ay ginagamit rin sa pagsukat ng mga pagbabago sa klima at maging sa pagtaya ng dami o kawalan ng ilang likas na yaman, o sa pagmomonitor ng trapiko.
2. **(c)** Ang mga salitang gaya ng itaas, ilalim, kanan, kaliwa, silangan, kanluran, hilagang silangan, timog kanluran, at iba pa ay mga halimbawa ng mga salitang nagbibigay ng direksiyon. Ang unang tatlong halimbawa ay mga simpleng salitang nagbibigay ng direksiyon at natutuhan nang maaga habang bata pa. Ang mga salitang hilagang silanga, hilagang kanluran, timog silangan, at timog kanluran ay mga sekondaryong salita na nagbibigay ng direksiyon. Sa kabilang banda, ang mga salitang gaya ng silangan, kanluran, hilaga, at timog ay mga pangunahing salitang nagbibigay ng direksiyon.
3. **(c)** Kung minsan, tinatawag na mga parallel ang latitude. Kung pamilyar ka sa heometriya, matatandaan na upang matawag na parallel ang isang linya o plane, kailangang nakahanay ito sa parehong direksiyon at parehong distansiya sa pagitan ng bawat punto. Ang dalawang lane ng mga sasakyan na papunta sa iisang direksiyon ay isang halimbawa ng isang parallel.

4. **(d)** Ang akronym na NEWS ay isang mabilis at madaling paraan upang matandaan ang apat na pangunahing salita na nagbibigay ng direksiyon dahil ang mga ito ang madalas gamiting direksiyon kapag gumagamit ng isang mapa.
5. **(a)** Gaya ng ipinaliwanag sa Aralin 1, ang apat na hemisphere ay makatutulong upang madaling mahanap ang isang partikular na pook sa mapa.

- B.
1. mapa
 2. Hilagang Hemisphere
 3. Timog Hemisphere
 4. Latitude
 5. Longitude
 6. Ang ekwador
 7. Ang prime meridian
 8. latitude at longitude

C. Aralin 2

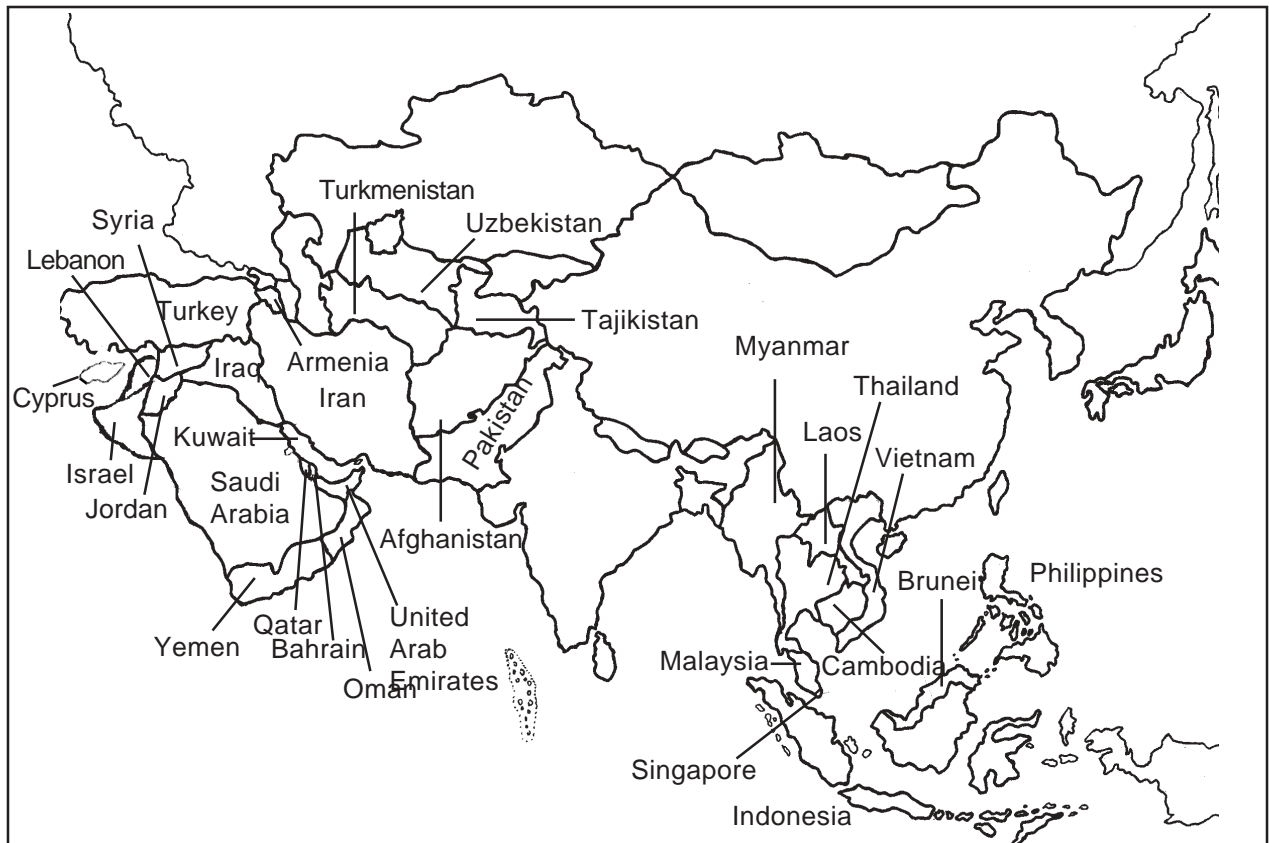
Pag-aralan at Suriin Natin Ito (pahina 16)

Nasa ibaba ang halimbawang sagot. Maaari kang magbigay ng ibang sagot na maaaring tama. Ipakita ang iyong mga sagot sa *Instructional Manager* mo para sa karagdagang puna.

1. — Ang mga piraso ng Jigsaw puzzle ay magkakalapit.
 — Magkasanib ang ibang mga piraso.
 — Dahil hindi kinakailangang magtutugma ang lahat ng mga piraso ng jigsaw puzzle, mayroong mga puwang sa pagitan ng mga iyon.
2. — Ang distansiya sa pagitan ng mga piraso ng jigsaw puzzle ay malawak na kung ihahambing sa distansiya bago inuga ang mesa.
 — Ang mga piraso ng jigsaw puzzle ay gumalaw tungo sa magkakaibang direksiyon.

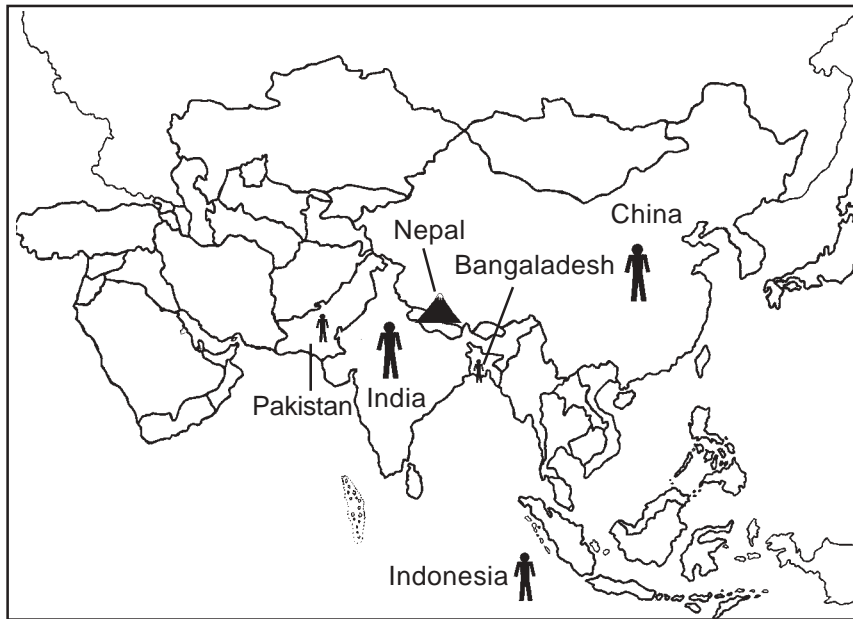
Subukan Natin Ito (pahina 20)

Pansinin: Para sa gawaing ito, ang markang ginamit sa pagtukoy ng mga bansa sa Gitnang Silangan ay tsek (4), samantalang ang ekis (8) ang markang ginamit sa pagtukoy ng mga bansa sa Timog Silangang Asia.

Mga Bansa sa Gitnang Silangan (4)			Mga Bansa sa Timog Silangang Asia (8)
1. Afghanistan	11. Kyrgyzstan	21. United Arab Emirates	1. Thailand
2. Armenia	12. Lebanon	22. Uzbekistan	2. Singapore
3. Azerbaijan	13. Oman	23. Yemen	3. Malaysia
4. Bahrain	14. Pakistan		4. Indonesia
5. Cyprus	15. Qatar		5. Vietnam
6. Iran	16. Saudi Arabia		6. Brunei
7. Iraq	17. Syria		7. Laos
8. Israel	18. Tajikistan		8. Cambodia
9. Jordan	19. Turkey		9. Myanmar
10. Kuwait	20. Turkmenistan		10. Pilipinas

Subukan Natin Ito (pahina 22)

Subukan Natin Ito (pp. 23–24)

Pangalan ng Bansa	Kabisera
1. China	Beijing
2. Japan	Tokyo
3. Philippines	Maynila
4. Iran	Tehran o Teheran
5. Saudi Arabia	Riyadh
6. Singapore	Singapore
7. Iraq	Baghdad
8. Kazakhstan	Alma Ata
9. Laos	Vientiane
10. Vietnam	Hanoi
11. Israel	Jerusalem
12. Indonesia	Jakarta
13. Yemen	Sanaá
14. Malaysia	Kuala Lumpur
15. Afghanistan	Kabul

Subukan Natin Ito (pahina 29)

Subukan Natin Ito (pahina 33)

Bansa	Africa	Antarctica	Australia	Kabisera
1. Zimbabwe	4			Harare
2. Fiji			4	Suva
3. Rwanda	4			Kigali
4. Nigeria	4			Abuja
5. Egypt	4			Cairo
6. Ethiopia	4			Addis Adaba
7. Guam			4	Port Moresby
8. South Africa	4			Cape Town
9. Kiribati			4	Tarawa
10. New Zealand			4	Wellington

Subukan Natin Ito (pp.35–36)

1. Ang Eiffel Tower ay matatagpuan sa France.
2. Ang Leaning Tower of Pisa ay matatagpuan sa Italy.
3. Ang mga windmill ay matatagpuan sa buong Netherlands.
4. Ang Big Ben ay matatagpuan sa Britain.
5. Kilala sa Spain ang huwego-de-toro.
6. Ang pinakaunang Olympics ay ginanap sa Greece.

Subukan Natin Ito (pp. 35–37)

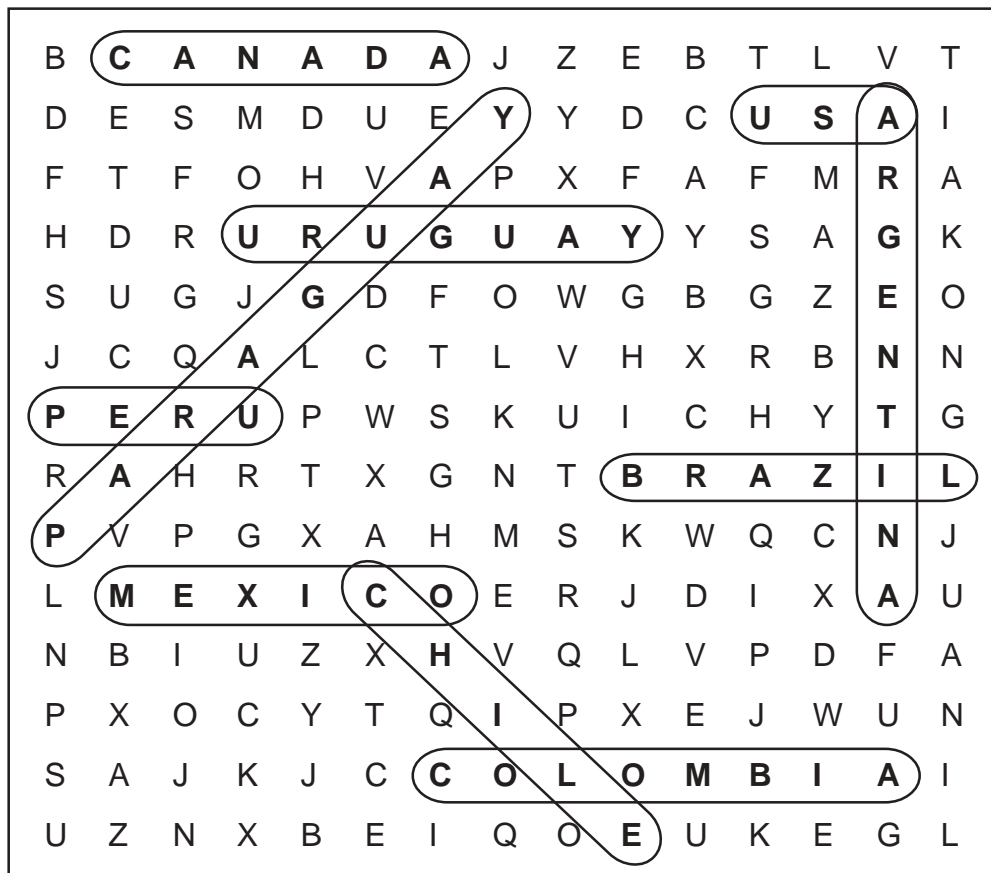
Nasa ibaba ang halimbawang sagot. Maaari kang magbigay ng ibang sagot na maaaring tama. Ipakita ang iyong mga sagot sa *Instructional Manager* mo para sa karagdagang puna.

Maganda sigurong pumunta sa mga sumusunod na bansa sa Hilaga at Timog Amerika:

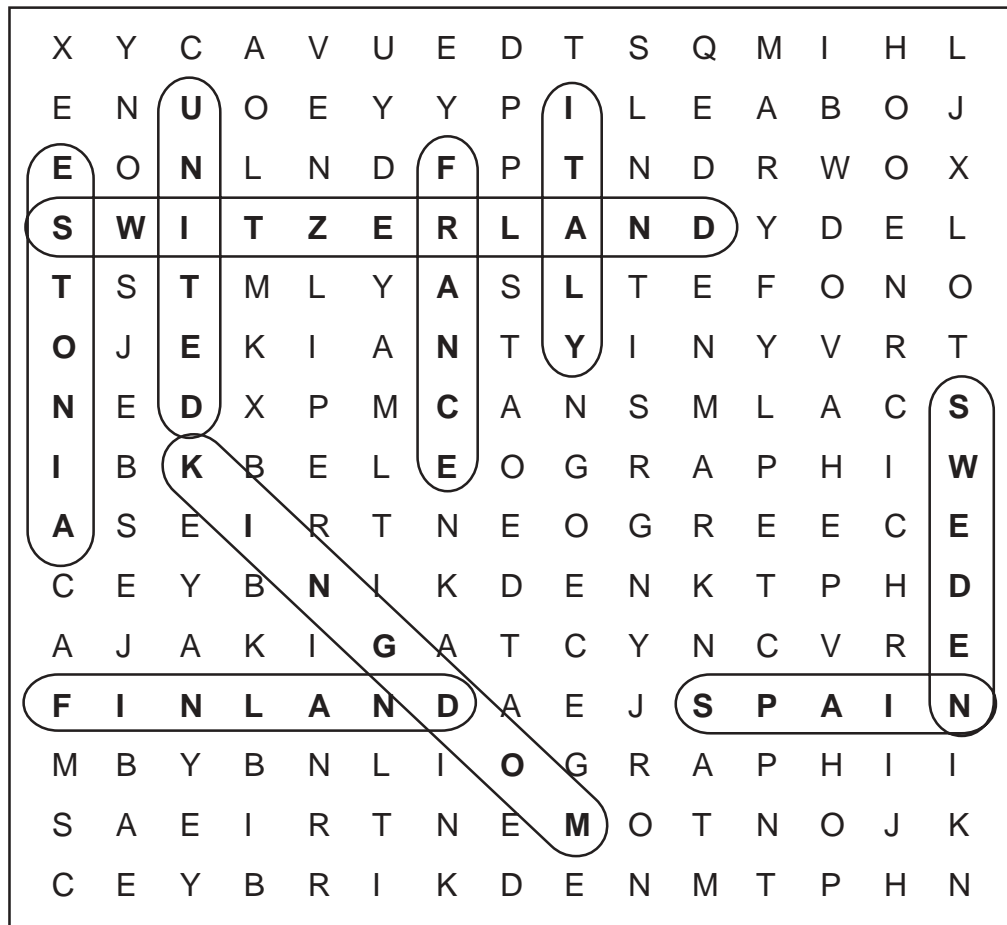
1. United States – halos lahat ng mga Pilipino, sa isang panahon sa kanilang buhay ang nangarap na pumunta sa bansang ito. Itong lupain ng gatas at pulot ay itinuturing din na bansa ng walang hanggang pagkakataon at kalayaan.
2. Brazil at halos lahat ng mga bansa sa Timog Amerika – ang mga pagkakatulad sa ating sariling tradisyon, kaugalian, at kustombre sa Timog Amerika ang magpapadali upang makipag-ugnayan at mapahalagahan natin sila. Ang “malapit na ugnayan” ay maaari dahil sa katunayang pareho ang ating mga mananakop, Portugal at Spain.

Subukan Natin Ito (pp. 43–44)

Talahanayan 1

Talahanayan 2

Alamin Natin ang Iyong Natutuhan (pp. 46–47)

- A. 1. United States
 2. Burkina
 3. Europa
 4. Japan
 5. Pilipinas
 6. Australia
 7. Italy
 8. Tsina

- B. 1. **(h)** Gaya ng makikita mo sa pahina 41–42, may 15 teritoryo ang United Kingdom samantalang ang Estados Unidos ay kasunod, na may 13 mga teritoryo.
2. **(e)** Nasa Gitnang Silangan ang mga bansang gaya ng Saudi Arabia, Iran, Iraq, Kuwait, at iba pa. Nasa kanila ang isa kung hindi, ang pinakamalaking reservoir ng langis sa buong mundo.
3. **(f)** Maliban sa Ingles, Filipino (batay sa Tagalog) ang higit na ginagamit ng mga pinakagamiting wika sa Pilipinas. Ang iba pang halimbawa ng rehiyonal na wika ay Iluko at Sebwano.
4. **(a)** Mula noong natuklasan ito noong 1500 hanggang sa kasarinlan nito noong 1898, nasa ilalim ng pananakop ng Espanya ang Pilipinas.
5. **(b)** Pangarap ng maraming Pilipino ang makapunta sa Estados Unidos. Naniniwala silang ito ang bansa ng napakaraming pagkakataon at mga taong mapagmahal sa kalayaan.
6. **(i)** Napakaraming yelo sa Antarctica kaya halos wala nang tao roon. Ang Antarctica ay ginagamit lamang para sa pananaliksik ng ilang mga bansa.
7. **(j)** May panahon na ang dalawang kontinenteng ito ay napakalapit sa isa't isa kaya itinuturing na iisang kontinente lamang ang mga ito.
8. **(c)** Ang Africa ay isang kontinenteng may 48 na bansa. Ang Asya ang pinakamalaking kontinente ang pumapangalawa na may 46 bansa.
9. **(d)** Maynila ang kabisera ng Pilipinas, bagamat sa maikling panahon, ang Lungsod Quezon ang itinuring na kabisera nito.
10. **(g)** Apat na kasapi ng G8, ang France, Germany, Italy, at United Kingdom ang matatagpuan sa Europa kaya itinuturing itong “pinakamakapangyarihang kontinente” sa mundo.

D. Anu-ano ang mga Natutuhan Mo? (*pahina 49–50*)

- A.
 - 1. prime meridian
 - 2. mapa
 - 3. latitude
 - 4. hilagang silangan, hilagang kanluran, timog silangan, timog kanluran
- B.
 - 1. kontinente
 - 2. longitude
 - 3. ekwador
 - 4. Antarctica
 - 5. Asya
 - 6. Africa
 - 7. Pacific
 - 8. Europa
 - 9. Oceania
 - 10. Everest

Talahuluganan

Ekwador Linyang imaginary na humahati sa Mundo sa Hilaga at Timog na Hemisphere.

Latitude Distansiyang angular na sinusukat sa degrees, hilaga o timog mula sa ekwador.

Longitude Distansiyang angular na sinusukat sa degrees, silangan o kanluran mula sa prime meridian.

Mapa Representasyon ng rabaw ng mundo at ang mga bahagi nito.

Prime meridian Linyang imaginary na humahati sa Mundo sa Silangan at Kanlurang Hemisphere.

Mga Sanggunian

- <<http://infoplease.lycos.com/ipa/A0762537.html>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://infoplease.lycos.com/ipa/A0108136.html>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://infoplease.lycos.com/ipa/A0001484.html>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://infoplease.lycos.com/ipa/A0001769.html>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://infoplease.lycos.com/ipa/A0001773.html>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://infoplease.lycos.com/ipa/A0762524.html>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://infoplease.lycos.com/ipa/A0855603.html>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://infoplease.lycos.com/ipa/A0001771.html>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://infoplease.lycos.com/ipa/A0004391.html>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://infoplease.lycos.com/ipa/A0001745.html>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://infoplease.lycos.com/ipa/A0855611.html>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://www.graphicmaps.com/webimage/countrys/asia/asoutl.htm>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://www.graphicmaps.com/webimage/countrys/asia/asiall.htm>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://www.graphicmaps.com/webimage/countrys/as.htm>>. December 22, 2000, date accessed.
- <<http://www.ed.gov/pubs/parents/Geography/location.html>>. December 21, 2000, date accessed.
- <<http://www.ed.gov/pubs/parents/Geography/movement.html>>. December 21, 2000, date accessed.